

T. C.
Maltepe Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Enstitüsü

**ERGENLERDE İNTERNET BAĞIMLILIĞINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER
VE EŞLİK EDEN SORUNLAR**

Mehtap YENTÜR

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği
YÜKSEK LİSANS TEZİ

İSTANBUL
2017

T. C.
Maltepe Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Enstitüsü

**ERGENLERDE İNTERNET BAĞIMLILIĞINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER
VE EŞLİK EDEN SORUNLAR**

Mehtap YENTÜR

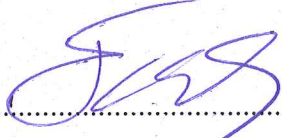
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği
YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI
Yrd. Doç. Dr. Seher YURT

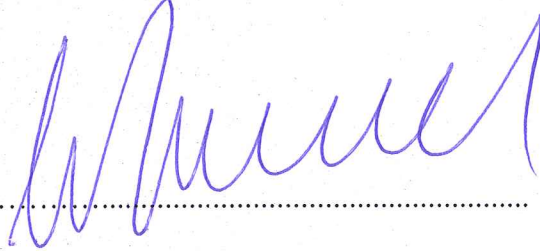
İSTANBUL
2017

T.C. Maltepe Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne,

10.01.2018 tarihinde tezinin savunmasını yapan Mehtap YENTÜR' e ait "Ergenlerde İnternet Bağımlılığı ve Eşlik Eden Sorunlar" başlıklı çalışma, Jürimiz tarafından Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Tezli Yüksek Lisans Programında Yüksek Lisans Tezi Olarak **Oy Birliği/Oy Çokluğuyla** Kabul Edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. Seher YURT
(Başkan)
(Danışman)

Yrd. Doç. Dr. Kuntay ARCAN
(Üye)

Yrd. Doç. Dr. Kamer GÜR
(Üye)

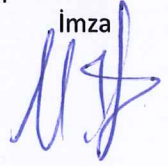
YEMİN METNİ

09 /02 /2018

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “ Ergenlerde İnternet Bağımlılığını Etkileyen Faktörler ve Eşlik Eden Sorunlar ” adlı çalışmanın, proje safhasından sonuçlanmasına kadar olan bütün süreçlerinde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın tarafımda yazıldığını ve yararlandığım bütün eserlerin “Kaynakça”da gösterilenlerden oluştuğunu, “Kaynakça”da yer alan bu eserlerden metin içinde atıf yaparak yararlanmış olduğumu belirtir ve onurumla doğrularım.

Öğrenci Numarası 15150105
Adı-Soyadı Mehtap YENTÜR

imza

TEŞEKKÜRLER

Tezimin her aşamasında bana olan desteğini, güvenini, motive edici sözlerini benimle paylaşan eğitimim boyunca ilminden faydalandığım, göstermiş olduğu hoşgörü ve sabrından dolayı değerli danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Seher YURT'a,

Katkı ve desteklerinden dolayı her türlü desteğini gördüğüm sevgili annem Herdem YENTÜR, sevgili babam İbrahim YENTÜR, kız kardeşlerim Zehra YENTÜR ve Meyrem YENTÜR'e,

Çalışmamın her aşamasında yanımda olan, desteğini ve yardımlarını esirgemeyen dostlarım Nihal ARSLANTAŞ, Nejla BALDAZ, Harika KADINOĞLU, Esmâ EROL ve Gülbahar SÖYLEMEZ'e,

Sorularımı sabırla yanıtlayan sevgili İstanbul Üsküdar Lisesi öğrencilerine,
Sonsuz Teşekkürlerimi Sunarım.

Mehtap YENTÜR

ERGENLERDE İNTERNET BAĞIMLILIĞINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER VE EŞLİK EDEN SORUNLAR

ÖZET

Bu araştırma, ergenlerde internet bağımlılığını etkileyen faktörler ve eşlik eden sorunların belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı olarak gerçekleştirildi. Çalışma için İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğünden 16.12.2016 tarihinde izin alındı. Araştırma İstanbul Üsküdar da bir devlet lisesinde yürütüldü. Evren 781 olan okulda örnekleme yapılmamış, tüm evren çalışmaya dahil edilmiştir. 531 kişi üzerinde yapılmıştır (%68 katılım oranı). Verilerin toplanmasında 'Kişisel Bilgi Formu' ve 'BAPİNT Ölçeği' kullanılmıştır. Araştırmanın önemli sonuçları arasında İnternet kullanım sıklığı puan ortalamaları 12.sınıflarda anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Şiddetli istek puan ortalamaları 9.sınıflarda anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. İnternet kullanım sıklığı ve tanı puan ortalamaları kız öğrencilerde erkek öğrencilerden, yaşam üzerine etkileri puan ortalamaları ise erkek öğrencilerde kız öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin %20,2'sinde gözlerinde yanma, %24,3'ünde kaslarda ağrı, %19,8'inde uyku saatlerinde azalma ve %14,9'unda öğün atlama sorunları yaşadıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin internete bağlıyken %49,7'sinin kaza geçirdiği, bunun %25,8'nin trafik kazası olduğu belirlenmiştir. İnternet kullanımı sırasında trafik kazası geçirenlerde şiddetli istek puan ortalamaları, vücudunu bir yere çarpan ve düşenlere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Baba öğrenim seviyesi düşük olanların ölçek tüm alt gruplarından yüksek puan aldıkları belirlenmiştir. İnternette dolaşan ve oyun oynayan öğrencilerde ailesi ve arkadaşlarıyla zaman geçirenlerden ölçeğin tüm alt gruplarından yüksek puan aldıkları belirlenmiştir. İnternetle 4-7 yaşında tanışanların yaşamsal etkilenmeleri daha geç yaşta tanışanlardan fazladır. Ergenlerin internet kullanımı hakkında bilgi edinmesi, değerlendirilmesi önemlidir. Öğretmenlerin ve okul hemşirelerinin bu konuda bilgilendirilmesi ve çalışmaları sağlanmalıdır.

Anahtar Sözcükler: İnternet Bağımlılığı, Ergen, Sağlık Sorunları

FACTORS INFLUENCING INTERNET ADDICTION AND ACCOMPANYING PROBLEMS IN ADOLESCENTS

ABSTRACT

This research was descriptively conducted for determination of factors influencing internet addiction and accompanying problems in adolescents. For the study, permission from Istanbul Province Provincial Directorate of Health was obtained on 16.12.2016. The research was conducted in a state high school in Uskudar, Istanbul. No sampling was made in the school with a population of 781, the whole population was included in the study. It was applied to 531 individuals (68% of participation rate). For data collection, "Personal Information Form and the BAPINT scale" were used. Among important results of the research; average scores for frequency of internet usage in those studying at 12th grade were determined to be significantly high. Average scores for profound desire of those at 9th grades were determined to be significantly high. The average scores for frequency of internet usage and average diagnostic scores of female students were determined to be significantly higher than male students, average scores for effects on the life were determined to be significantly higher in male students compared to the female students. It was determined that, of those; 20,2% experienced frequent itchiness, wateriness and redness of the eyes, 24,3% pain or stiffness of muscles from time to time, 19,8% reduction of sleep hours and 14,9% problems in skipping of meals. It was determined that 49,7% of the students had an accident and 25,8% of these were traffic accidents. In those who have had a car accident during internet use, average scores for profound desire were determined to be significantly higher compared to those who crashed his/her body somewhere or who fell down. Those whose father's educational level were determined to have a high score from all subgroups of the scale. Those surfing on the internet and playing games and those spending time with his/her family and friends were determined to score more in all subgroups of the scale. Vital influences in those met with internet at ages between 4 to 7 are more than those met at early ages. Informing the adolescents about internet usage and their evaluation are important. Informing and working of the teachers and school nurses on this issue should be ensured.

Keywords: Internet Addiction, Adolescent, Health problems

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ONAY SAYFASI	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	vii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ	x
TABLolar DİZİNİ	xi
1.GİRİŞ	1
1.1.Araştırma Amacı ve Araştırma Soruları	2
2.GENEL BİLGİLER	5
2.1. Bağımlılığın Tanımı	5
2.2. İnternetin Bağımlılığı	5
2.3. İnternet Bağımlılığının Tanı Ölçütleri	6
2.4. Ergenlerde İnternet Kullanımı	7
2.4.1. İnternet Kullanımının Ergenler Üzerine Pozitif Yönleri	9
2.4.2. İnternet Kullanımının Ergenler Üzerine Negatif Yönleri	10
2.5. Ergenlerde İnternet Bağımlılığı	11
2.6. Ergenlerde İnternet Bağımlılığı ve Sağlık Sorunları	12
2.7. Hemşirenin İnternet Bağımlılığındaki Rolü	14
3.GEREÇ VE YÖNTEM	15
3.1. Araştırmanın Tipi	15
3.2. Araştırmanın Yeri ve Süresi	15
3.3. Araştırmanın Evren ve Örnekleme	15
3.4. Kullanılan Verilerin Toplama Araçları	15
3.4.1. Veri Toplama Araçlarının Uygulanması	17
3.5.Verinin Değerlendirilmesi	18
3.6. Araştırmanın Sınırlılıkları	18
3.7. Araştırmanın Etik Yönü	18

4. BULGULAR	19
5. TARTIŞMA	53
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	63
6.1. Sonuçlar	63
6.2. Öneriler	64
KAYNAKLAR	67
ÖZGEÇMİŞ	75
EKLER	76
EK 1: Kişî Bilgi Formu	
EK 2: BAPİNT Ölçeği	
EK 3: Bilgilendirilmiş Onam Formu	
EK 4: Maltepe Üniversitesi Etik Kurul İzin Yazısı	
EK 5: İstanbul İl Millî Eğitim Müdürlüğü İzin Yazısı	

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

SPSS (Statistical PackageForSocialSciences)	: Sosyal Bilimler için İstatistik Paketi
SS	: Standart Sapma
Ort	: Ortalama
SMS	: Kısa Mesaj Hizmeti
YGS	: Yüksek Öğretime Geçiş Sınavı
n	: Birey Sayısı
p	:Anlamlılık Sayısı
İst.	: İstatistik
PIK	: Patolojik İnternet Kullanımı
vb.	: Ve benzeri

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa No

Şekil 4.1. Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Puan Ortalamaları

27

TABLolar DİZİNİ

	Sayfa No
Tablo 2.1. Young İnternet Bağımlılığının Tanı Ölçütleri	6
Tablo 2.2. Ergenlik Dönemi Gelişim Roller ve Başarılması Gereken Roller	8
Tablo 4.1. Öğrencilerin Tanımlayıcı Özellikleri	19
Tablo 4.2. Öğrencilerin İnternet Kullanım Özellikleri	22
Tablo 4.3. Öğrencilerin İnternet Kullanımına Bağlı Yaşadıkları Sağlık Sorunları	26
Tablo 4.4. Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Puan Ortalamaları	27
Tablo 4.5. Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Puanlarının Tanımlayıcı Özelliklerine Göre Karşılaştırılması	28
Tablo 4.6. Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Puanlarının İnternet Kullanım Özelliklerine Göre Karşılaştırılması	34

GRAFİK DİZİNİ

Sayfa No

Grafik 2.1. Akıllı Telefon Sahiplerinin İletişim Tercihleri

9

1. GİRİŞ

Günümüzde genel olarak internet kullanımı herhangi bir yaş ayrımı olmaksızın her bireyin az veya yoğun düzeyde gerçekleştirdiği etkinliklerdir. İnternet kullanımı, bireyin gündelik faaliyetlerinde kolaylık sağlayarak kısa zamanda yaşamın olmazsa olmazları arasında yerini almıştır⁽¹⁾.

İnternet bireylere; bilgi edinme, evrensel gelişmeleri izleme imkanı tanımakta, eğlence, rekreasyon, finans ve elektronik ticaret ve benzeri olanaklara alt yapı oluşturmaktadır. Ancak aşırı ve amacı dışında kullanımı da birtakım sorunları beraberinde getirmektedir⁽²⁾.

İnternet kullanımını en yoğun şekilde kullanan bireyler ergenlik evresindedir. İnterneti en çok kullananların ergenler olması sebebi bu bireylerin gündelik yaşamları üzerindeki etkisi de büyüktür. İnternet kullanan ergenler üzerinde bu denli etkili olması, bu bireylerin toplumun geleceğini şekillendirdiği düşünüldüğünde daha büyük önem arz etmektedir. İnternetin aşırı ve patolojik kullanımı bireylerin fiziksel olarak göz, iskelet ve kas sistemi, beslenme, uyku, boşaltım bozuklarına neden olmakta ayrıca cinsellik üzerine olumsuz bilgilenmeye ve okul başarısızlığına yol açabilmektedir. İnternetin takıntılı ve patolojik bir şekilde kullanımı ergenlik dönemindeki kişilerin aile ve arkadaş ilişkilerinde sorunlara yol açmakta ve kimlik gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir^(3,4,5).

Bağımlılığın genel olarak alkol, kimyevi madde, ve benzeri kullanımını kapsadığı düşünülmektedir. Ancak ortaya belirli bir miktar para koyarak oynanan bahis oyunu, cinsellik, gerekli gereksiz satın alma, çevrimiçi oyun oynama ve benzeri kimyevi olmayan davranışa yönelik bağımlılıklar göz ardı edilmektedir⁽⁶⁾.

Sağlıklı bir toplum için sağlıklı bireylere ihtiyaç vardır. Toplumsal refah sağlanması, fiziksel ve ruhsal sağlığının belirli bir düzeyde olmasıyla mümkündür. Ergenlik dönemi; bireyin sağlıklı davranışlar geliştirmesi, sağlıklı sosyal ilişkiler

kurması, başarılı bir eğitim ve iş hayatı sürdürmesi açısından temel oluşturduğu için önemlidir.

Davranışa yönelik bağımlılıklar da kimyevi bağımlılıklar gibi benzer şekilde bedensel ve ruhsal bağımlılık belirtilerini göstermektedirler. Bu belirtiler bilince yönelik meşguliyet, duygu durum dengesizlikleri, mahrumiyet, ilişkilerde bozulma, yineleme ve benzeridir. İnternette takılma süresinin artması ve zamanla bir ihtiyaç haline gelmesi, bireyin internette daha fazla vakit geçirmek için yalan söylemesi, bireyin sürekli internette girmek istemesi ve bu isteği doyurma için arzu duyması, internete ulaşamadığında kızgınlık, gerginlik, uykusuzluk ve durgunluk hallerinde artış görülmesi, bireyin tolerans kazandığını gösterir^(7,8,9).

1.1.Araştırmanın Amacı ve Araştırma Soruları

Bu araştırma; lise öğrencilerinde internet bağımlılığı durumunu ve eşlik eden sorunların belirlenmesini sağlayarak, ergen sağlığının geliştirilmesi için bilgi temeline katkı sağlayacaktır. İnternetin sağlıksız kullanımına yol açan faktörleri belirleyerek, bilinçli kullanım için temel bir bilgi sunacaktır.

Bu amaç doğrultusunda öncelikle öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri kişisel özellikleri arasında karşılaştırma yapılmış, sonrasında internet kaynaklı sağlık sorunları, kazalar, sınıf düzeylerine göre internet bağımlılığının karşılaştırılması, anne baba eğitimine göre, internet kullanımına ilişkin ailenin koyduğu kurallara göre karşılaştırmalara yer verilmiş olup genel olarak ergenlerde internet bağımlılığı ve eşlik eden sorunlar belirlenmiştir. Bu bağlamda aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır;

Ergenlerde internet bağımlılığı durumu nedir?

İnternet kullanımına bağlı ergenlerin fiziksel sorunları nelerdir?

Cinsiyetler arasında internet bağımlılığı farklı mıdır?

Sınıf düzeylerine göre internet bağımlılığı arasında fark var mıdır?

Baba öğrenim durumuna göre internet bağımlılığı arasında fark var mıdır?

Anne öğrenim durumu göre internet bağımlılığı arasında fark var mıdır?

Babanın hayatta olma durumuna göre internet bağımlılığı arasında fark var mıdır?

Annenin hayatta olma durumuna göre internet bağımlılığı arasında fark var mıdır?

Ailenin aylık gelir düzeyine göre internet bağımlılığı arasında fark var mıdır?

Yaşamının çoğunu geçirdiği yere göre internet bağımlılığı arasında fark var mıdır?

Ailenin internet kullanımına yönelik koyduğu kurallara göre internet bağımlılığı arasında fark var mıdır?

Okul dışındaki zamanlarda en çok yapılan aktiviteye göre internet bağımlılığı arasında fark var mıdır?

Aile içi ilişkilerine göre internet bağımlılığı arasında fark var mıdır?

Arkadaşlarla görüşme şekline göre internet bağımlılığı arasında fark var mıdır?

Fiziksel görünümelerini algılama durumuna göre internet bağımlılığı arasında fark var mıdır?

İnternete bağımlı olma düşüncesine göre internet bağımlılığı arasında fark var mıdır?

İnternete kolay ulaşma durumuna göre internet bağımlılığı arasında fark var mıdır?

İnterneti kullanım yerine göre internet bağımlılığı arasında fark var mıdır?

İnterneti hangi sıklıkla kullandığına göre internet bağımlılığı arasında fark var mıdır?

İnternet kullanım süresine göre internet bağımlılığı arasında fark var mıdır?

İnternette başlama yaşına göre internet bağımlılığı arasında fark var mıdır?

İnternet bağımlısı olduğunu düşünen ve düşünmeyenlerin arkadaş ilişkileri arasında fark var mıdır?

İnternette bağılyken başına kaza gelme durumuna göre internet bağımlılığı arasında fark var mıdır?

Ailede internet kullanımına yönelik kural koyan ve koymayanlara göre internet bağımlılığı arasında fark var mıdır?

2. GENEL BİLGİLER

Bu bölümde İnternet Bağımlılığı, İnternet Bağımlılığının tanı ölçütleri, ergenlerde internet kullanımı, ergenlerde internet bağımlılığı ve sağlık sorunları üzerinde durulmuştur.

2.1. Bağımlılığın Tanımı

Bağımlılık anlam itibariyle oldukça kapsamlı bir olgudur. Bir nesneye, bireye veya herhangi bir varlığa karşı önüne geçilemez arzu; ya da bir başka iradenin güdümüne girme şeklinde tanımlanabilir⁽⁶⁾. Bununla birlikte insanın ruhsal aktivitesiyle ilişkili patolojik bir davranış olarak da değerlendirilebilir⁽¹⁰⁾. Mental ve fiziksel iyilik haline veya toplumsal yaşamı olumsuz etkilemesine karşın, takıntılı bir şekilde herhangi bir davranışı tekrarlamaya yönelik önüne geçilemeyen bir arzuyu ve bu arzu halinin sürdürülmesini içermektedir⁽¹¹⁾.

Bağımlılık genel olarak alkol, kimyevi madde ve benzeri kullanımını kapsadığı düşünülmektedir. Ancak ortaya belirli bir miktar para koyarak oynanan bahis oyunu, cinsellik, gerekli gereksiz satın alma, çevrimiçi oyun oynama ve benzeri kimyevi olmayan davranışa yönelik bağımlılıklar göz ardı edilmektedir⁽¹²⁾.

2.2. İnternet Bağımlılığı

İnternet bağımlılığı; ağırlıklı olarak çevrimiçi etkinliklerin gereğinden çok ve hastalıklı kullanılması⁽¹³⁾, kullanım ihtiyacının bastırılmama⁽¹⁴⁾, çevrimiçi etkinliklerde bulunmadan harcanan vaktin anlamsızlaşması⁽¹⁵⁾, çevrimiçi etkinliklerde bulunulmadığında asabiyet⁽¹⁶⁾, saldırganlık hali bunlara bağlı olarak bireyin çalışma, çevre ve aile ilişkilerinin zamanla tahrip olmasıdır^(17,18). Davranışa yönelik bağımlılıklar yine kimyevi bağımlılıklardakine benzer şekilde aşırı ve hastalıklı halin temel bileşenleri bedensel ve ruhsal bağımlılık belirtilerini göstermektedirler. Bu belirtiler bilince yönelik meşguliyet, duygu durum dengesizlikleri, mahrumiyet, ilişkilerde bozulma, yineleme ve benzeridir^(19,20).

2.3. İnternet Bağımlılığının Tanı Ölçütleri

Young 1996 yılında aşırı ve hastalıklı çevrimiçi etkinliklerde bulunan bireylerde tutuma yönelik bir güdü denetim sorunu söz konusu olması ve bahsedilen güdü denetim sorununun da kimyevi kaynaklı olmamasından yola çıkarak bu internet bağımlılığı kavramıyla en iyi örtüşen aşırı ve hastalıklı bahis oynama tanı kriterlerini aşırı ve hastalıklı internet kullanımına tanı kriterlerine uyarlamış ve bu bağımlılığa ilişkin ilk ve en ciddi tanı kriterlerini oluşturmuştur⁽²¹⁾. Beard ve Wolf⁽²²⁾ 2001 yılında Young'ın internet bağımlılığı tanı kriterlerine benzer kriterler geliştirmiştir ve Young'ın internet bağımlılığının genel yapısının dürtü kontrol bozukluğuna benzediğini bu sebeple tanının, dürtü kontrol bozukluklarına yönelik ölçütler temel alınarak yapılması gerektiğini ileri sürmüştür. Bunların dışında Goldberg⁽²³⁾ 1996 yılında internet bağımlılığını iş, sosyal, sağlık gibi pek çok alanı içerecek şekilde ayrıntılı inceleyerek, Young'ın "internet bağımlılığı" tanı ölçütlerini geliştirmişlerdir. Görüldüğü üzere farklı araştırmacıların geliştirdiği tanı ölçütleri Young'ın geliştirdiği tanı ölçütleri ile benzerlik göstermektedir. Bu çalışma Young'ın ölçütleri çerçevesinde oluşturulmuştur.

Tablo2.1.Young İnternet Bağımlılığının Tanı Ölçütleri

Young İnternet Bağımlılığının Tanı Ölçütleri	Tanı Kriterleri
Madde 1	İnternet ile ilgili aşırı zihinsel uğraş
Madde 2	Kullanıma yönelik ihtiyacın giderek artması
Madde 3	Kullanımı kontrol etme güçlüğü
Madde 4	Kullanımın engellenmesi halinde huzursuzluk
Madde 5	Planlanandan daha uzun süre kullanım
Madde 6	Kullanım nedeni ile çevresel sorunlar yaşama
Madde 7	Kullanıma yönelik çevreye doğru olmayan bilgiler verme
Madde 8	Kullanımı kaçış aracı olarak görme

Young 1996 yılında internet bağımlılığını tanı ölçütlerini oluştururken davranış ve güdü denetim problemleri çerçevesinde beş alt kategoriye ayrılmasını önermiştir. Young'un önerdiği bu kategoriler⁽²⁴⁾;

1. Sanal ortamda aşırı ve hastalıklı cinsellik
2. Sanal ortamda aşırı ve hastalıklı arkadaşlık kurma, sürdürme
3. Kullanım gerçekleşmediğinde internet yoksunluğu çekme,
4. Sanal ortamda aşırı dolaşım,
5. Bilgisayar bağımlılığıdır.

Görüldüğü üzere “sanal ortamda aşırı ve hastalıklı cinsellik”, “Sanal ortamda aşırı ve hastalıklı arkadaşlık kurma, sürdürme”, “kullanım gerçekleşmediğinde internet yoksunluğu çekme”, “sanal ortamda aşırı dolaşım” ve “bilgisayar bağımlılığı” davranışa dönük bağımlılıklardır.

2.4. Ergenlerde İnternet Kullanımı

Bireyin gelişime yönelik dönemsel evreleri, bebeklik dönemi (0-2yaş), çocukluk dönemi (2-11yaş), ergenlik dönemi (11-18yaş), erişkinlik dönemi (18-45yaş) ve yaşlılık dönemi (65yaş ve üstü) şeklinde sınıflandırılmaktadır. Bahsedilen evreler içerisinde ergenlik insanın biyolojik ve hissi konulardaki değişimler ile kendini göstermekte, cinsel, ruhsal ve sosyal etkinliğe, kemale ermesiyle sürerek, insanın şahsiyet ve toplumsal üretkenlik edindiğinde son bulmaktadır⁽²⁵⁾. İnsan yaşamında ergenlik evresi, doğum hariç tutulur ise en hızlı gelişim kaydedilen evrelerdendir.

Cinsiyet bu evre geçlerinde önemli bir değişkendir. Bununla birlikte ağırlıklı şekilde ergenliğin ilk dönemlerinde gelişim oldukça hızlı yaşanırken, sonraki dönemlerde giderek ağırlaşma yaşanmaktadır⁽²⁶⁾. Bireyin ergenlik evresindeki değişimler; biyolojik, ruhsal, ussal, hissi, şahsiyet, cinsel ve çevresel konuları içerisine almaktadır. Bireyin bahsedilen değişimlere etkin olarak uyum göstermesi, sonraki gelişim evresine daha sağlam temeller atmasını sağlamaktadır⁽²⁷⁾.

Bu noktada ergenlik döneminde başarması gereken birtakım roller bulunmaktadır. Bu roller; cinsellik, duygusal bağımsızlık, akran kabulü, felsefe

geliştirme, kariyere yönelik ön hazırlık, kimlik bulma, değerler ve toplumsal rol kazanmadır.

Dinçel'e⁽²⁷⁾ göre ergenlik dönemi gelişim rolleri ve başarılması gereken roller aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

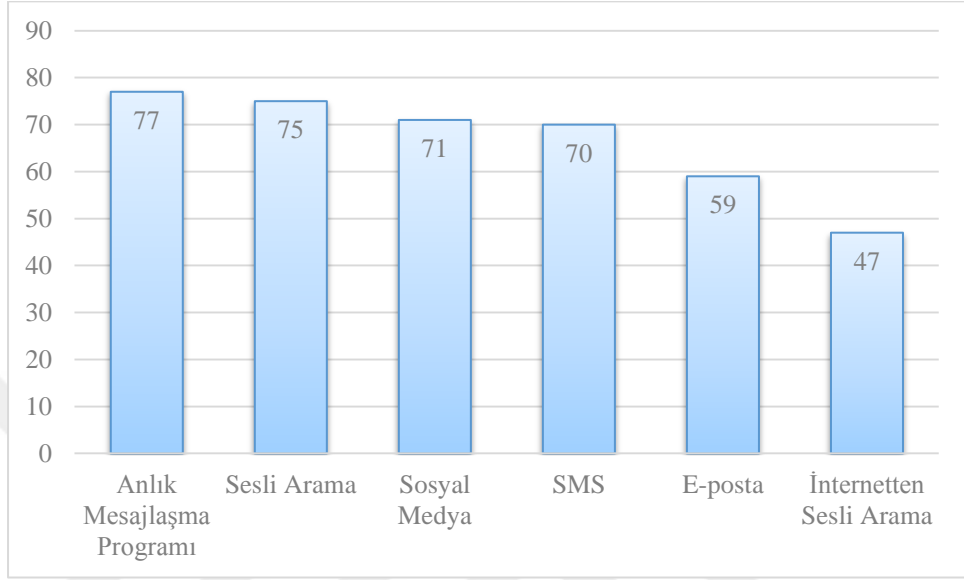
Tablo2.2. Ergenlik Dönemi Gelişim Roller ve Başarılması Gereken Roller

Ergenlik Dönemi Gelişim Roller	Başarılması Gereken Roller
Cinsellik	Cinsel role uygun tutum
Duygusal Bağımsızlık	Bağımsız karar alabilme
Akran kabulü	Kabul görme ve işbirliği yapma
Felsefe geliştirme	Bireysel yaşam felsefesi oluşturma
Kariyere yönelik ön hazırlık	Meslek seçimi ve uygun meslek yönelimi
Kimlik bulma	Kendi kimliğini bulma ve kabul etme
Değerler	Etik ve ahlaki değerleri benimseme
Toplumsal rol kazanma	Sorumlu birey ve buna uygun davranış

Günümüzde genel olarak internet kullanımı herhangi bir yaş ayrımı olmaksızın her bireyin az veya yoğun düzeyde gerçekleştirdiği etkinliklerdir. İnternet kullanımı, bireyin gündelik faaliyetlerine kolaylık sağlamakta ve kısa zamanda yaşamın olmazsa olmazları arasına girmiştir⁽²⁸⁾

Teknolojiyle desteklendiğinde kendini yenileyen ve gündelik yaşamın daha da içerisine giren internet kendisine duyulan ilgiyi de arttırmaktadır. İnternet bireylerin bilgi edinme gereksinimini karşılamakla, evrensel gelişmeleri izleme imkanı tanımakta, eğlence, rekreasyon, finans ve elektronik ticaret ve benzeri

olanaklara alt yapı olmaktadır⁽²⁹⁾. Ergenlerin gelişim evreleri göz önüne bulundurulduğunda geçmişte iletişim ağırlıklı olarak yüz yüze gerçekleşmekte iken, günümüzde durum internet platformu aracılığıyla iletişime dönüşmüştür.

Grafik 2.1. Akıllı Telefon Sahiplerinin İletişim Tercihleri

Deloitte Türkiye'nin⁽³⁰⁾, yaptığı araştırmaya göre akıllı telefon kullanıcılarının %71'i sosyal medya, %59'u elektronik posta ve %47'si internet üzerinde sesli arama yaptıklarını belirlemiştir. Bu araştırma akıllı telefonların internet altyapılı iletişim teknolojilerinin kullanımının kolaylaştırdığı ve yaygınlaştırdığını göstermektedir. İnternet kullanımı en yoğun şekilde kullanan bireyler ergenlik evresindedir⁽³¹⁾. Ergenlerde internet kullanımının yaygın olması; bireyin toplumda statü ve kimlik arayışı içinde kendini yalnız hissetmesi, aile ve akranlarıyla sorunlar yaşamaması ve bu sorunlara çözüm bulamayıp, interneti bir kaçış yolu olarak kullanmasıdır^(6,32).

2.4.1. İnternet Kullanımının Ergenler Üzerinde Pozitif Yönleri

Çevrimiçi etkinliklerden uygun şartlarda ve amaçlı yararlanıldığında, fare (mouse veya touchpad) kullanımı, klavye tuş koordinasyonu ve benzeri ile ergenin motor kabiliyetlerini gelişmesine destek olabilmektedir⁽³³⁾. Çevrimiçi etkinlikler göz ile el entegrasyonu gibi bedensel kabiliyetleri güçlendirebilmekte ve odaklanma yetilerini arttırabilmektedir⁽³⁴⁾. Bununla birlikte çevrimiçi platformlar aracılığıyla

bilhassa simülasyon uygulamaları sayesinde ergenin yeteneklerini geliştirmesi sağlandıktan sonra gerçek uygulamalara geçilmesi bireyin fiziksel becerilerini arttırabilmektedir⁽³⁵⁾.

Ergen bireyler internet platformlar aracılığıyla mesafe farklı şehirdeki veya aynı şehirde ancak uzak noktalardaki yakınlarıyla iletişim kurabilmekte ve bu platformlar ile yeni çevreler edinebilmektedirler⁽³⁶⁾. İnternet platformları yüz yüze iletişim kurulması mümkün olunmayan durumlarda da kolaylık sağlamaktadır⁽³⁷⁾. İnternet platformları aracılığıyla kurulan iletişimlerin zamana ve mekana bağımlı olmaması, bireyin internet platformlarında sınır ötesi çevreler edinebilmesini ve aynı zaman da onlarla paylaşım yapabilmesini sağlamaktadır⁽³⁸⁾.

Ergen bireyin herhangi bir kısıtlama olmaksızın arkadaşlarıyla gerçekleştirdiği paylaşımlar onun ergenlik evresindeki sorunlar arasında boğulmasının önüne geçebilmesini sağlayabilmektedir⁽³⁹⁾. Çevrimiçi etkinlik ve platformlardan aşırıya kaçmadan yararlanan ergen birey bu ortamları araştırma yapma ve bilgi edinme aracı olarak kullanarak gerek zaman gerekse performans yönünden avantaj sağlayabilmektedir⁽⁴⁰⁾.

2.4.2. İnternet Kullanımının Ergenler Üzerinde Negatif Yönleri

Ergenlik evresinde olan bireylerin çevrimiçi etkinlikleri aşırı ve hastalıklı kullanımı onların bedensel gelişimlerini negatif yönde etkileyebilmektedir. Çevrimiçi etkinlikleri aşırı ve hastalıklı kullanımı bireylerin göz sağlığını negatif yönde etkilemekte, dengesiz gıda tüketimine neden olmakta, obeziteye yol açmaktadır⁽⁴¹⁾. Bu doğrultuda çevrimiçi etkinliklerin takıntılı ve hastalıklı bir şekilde kullanımı ergenlik dönemindeki kişilerin iskelet yapılarının gelişmesinde birtakım bozukluklara neden olmaktadır⁽⁴²⁾. Ergenlik döneminde çevrimiçi etkinlikler aracılığıyla oluşturulan ilişkiler, bireylerin iletişim kabiliyetlerinin gelişmesini olumsuz yönde etkilemekte ve uygunsuz ilişkiler oluşturmalarına sebebiyet verebilmektedir⁽⁴³⁾. Bahsedilen olumsuz durumlar ergenlik dönemindeki bireyi asosyalleştire bilmektedir⁽⁴⁴⁾.

Ergenlik dönemindeki bireylere bilginin yeterli araştırma ve geliştirme yapmadan hazır bir şekilde sunulması onun fikir yürütme yeteneğinin körelmesine

yol açabilmektedir⁽⁴⁵⁾. Bunun yanında çevrimiçi platformlardan edinilen bilgilerin doğruyu yansıtmama olasılığı ve bunun yeterli düzeyde denetlenememesi bireyi bilgilendirmekten çok, bireyin yanlış bilgiye yönelmesine neden olabilmektedir⁽⁴⁶⁾. Doğru olmayan ya da yeteri araştırma yapılmadan edinilen bilgiler yine bireyin fikir yürütme kabiliyetinin⁽⁴⁷⁾, sorun çözme yetisinin zayıflamasına sebebiyet verebilmekte⁽⁴⁸⁾, tembelleştirebilmektedir⁽⁴⁹⁾.

2.5.Ergenlerde İnternet Bağımlılığı

Ergen bireyin internet etkinliği ve platformları amacından saparak, gereğinden fazla, hastalıklı kullanımı ve buna bağlı olarak rutin yaşantısının negatif yönlü etkilenmesi “ergenlerde internet bağımlılığı” olarak nitelendirilmektedir⁽⁵⁰⁾. Ergenlerde internet bağımlılığı, yineleyen davranışa ilave olarak hastalıklı düşünme, obsesif kompulsif bozuk bağlamında depresif bozukluk olarak görülmektedir⁽⁵¹⁾. Ergenlerde internet bağımlılığı, ergenin çevrimiçi etkinlik ve platformları aşırı ve saplantılı kullanımı sonucu ruhsal, toplumsal, eğitim ve çalışma hayatına yönelik sorunlar yaşamasıdır. İnternet bağımlılığı sadece ergenlerde değil tüm yaş gruplarında, tüm sosyal, ekonomik ve kültürel farklılığı olan bireylerde ortaya çıkabilmektedir⁽⁵²⁾. Ancak internet bağımlılığının en sık ortaya çıktığı grup ergenlerdir. Bu sebeple internet bağımlılığının olumsuz etkileri en yoğun ergen bireylerde ortaya çıkmaktadır⁽⁵³⁾. İnternet etkinliği ve platformları amacından saparak, gereğinden fazla kullanan ergen bireylerin eğitim başarı düzeyleri de olumsuz etkilenmektedir⁽⁵⁴⁾. İnternet bağımlılığı olan ergen bireylerin internet etkinlikleri ve platformlarına giriş amacı araştırma yapmak olmasına karşın, internete takılan ergenin uyarıcı unsurlara maruz kalarak ilgisini dağıtabilmektedir⁽⁵⁵⁾.

İnternet bağımlılığı ergenlerde internet ve platformları kullanmaya başlar başlamaz ortaya çıkmayabilir⁽⁵⁶⁾. Ergen internet etkinliği ve platformları belli bir gaye doğrultusunda kullanmaya başlamaktadır⁽⁵⁷⁾. Bu belli kullanım amacı zamanla, çevrimiçi platformlardaki uyarıların etkisi ile ergenin kullanımı amaçsızlığa doğru gidebilmektedir⁽⁵⁸⁾. İnternet ve platformlarının amacı dışında kullanımı da ergenlerde internet bağımlılığına neden olabilmektedir⁽⁵⁹⁾.

Kimyevi bağımlılıklarda kimyasalın kullanılmaya başlanması ile bir bağımlılık oluşurken, internet bağımlılığındaysa kimyevi bağımlılıkların aksine

internet ve platformları aşırı ve amaçsız kullanımı sonucu bir bağımlılık ortaya çıkmaktadır⁽⁶⁰⁾.

İnternet ve platformları kullanırken bu platformlardaki uyarılar internet bağımlılığını ortaya çıkarmaktadır⁽⁶¹⁾. Bu doğrultuda internet bağımlılığı çevrimiçi etkinlik ve platformları kullanmaya başlar başlamaz kendini göstermemekte, ergenin bu platformları amaçsızca ve gereğinden fazla kullanımıyla ortaya çıkmaktadır⁽⁶²⁾.

2.6. Ergenlerde İnternet Bağımlılığı ve Sağlık Sorunları

Ergenlerde internet bağımlılığı ve sağlık sorunları Fiziksel, Sosyal ve Psikolojik başlıklar altında ele alınarak açıklanmıştır.

2.6.1 Ergenlerde İnternet Bağımlılığında Oluşan Fiziksel Sorunlar

İnternette geçirilen sürenin artmasıyla birlikte sağlık sorunlarında beraberinde getirmektedir. Bu sağlık sorunlarından fiziksel, sosyal, psikolojik ve davranış bozuklukları görülmektedir^(63,64,65).

Göz Sorunları

İnternette uzun süre kalınca bilgisayar, telefon, tablet ve televizyon ekranına da maruz kalmış olmaktadır. Bu nedenden dolayı gözlerde sulanma, kaşıntı, göz kapaklarında yorulma ve çift görme gibi durumlar görülmektedir^(55,66).

Uyku Sorunları

İnterneti kullanan bireyler geç saatlere kadar internette kalmayı tercih edip uyku kalitesini ve uykuya ilgili problemler yaşamaktadır. Sabahları geç uyma, yorgun uyanma ve aşırı internet kullanımından dolayı uykuya geç dalma gibi olumsuzluklara neden olmaktadır⁽⁶⁷⁾.

İskelet ve Kas Sistemindeki Sorunlar

İnternet kullanıcılarının uzun süre hareketsiz bir şekilde bilgisayar, tablet, televizyon ve telefon gibi teknolojik aletlerle uğraştıklarında bel ve eklem ağrıları, kas ağrıları, mouse kullanımından dolayı el ve bilek kanalı rahatsızlığı oluşabilmektedir^(55,64).

Boşaltım Sorunları

Ergenlerin uzun süre internet kullanımı hareketsizliğe neden olmakta bu da dolaylı olarak sindirim sistemi rahatsızlarına neden olmaktadır⁽⁸⁾.Ergenin oynadığı oyundan kopmak istememesi uzun süre idrara ve defekasyona çıkmaması, su ve sağlıklı yiyeceklerden uzak durması kabızlık sorununu oluşturabilmektedir⁽⁶⁸⁾.

Beslenme Sorunları

Ergenlerin zamanlarının çoğunu internete ulaşabileceği teknolojik aletlerle geçirmelerinden dolayı öğün atlama, dengesiz beslenme, basit ve kolay atıştırılan yiyeceklerin tercih edilmesi, online yiyecek sipariş vermek hem obeziteye neden olmakta hem de dengesiz ve kalitesiz beslenmeye yol açmaktadır^(41,55).

Cinsel Sorunlar

Young göre internette farklı cinsel fantezilerin oluşma durumu mevcuttur. Cinsel içerikli odalarda seksin her türüsüne rastlamak mümkündür. Birey bu tür odalarda gerçek kimliğini belirtmeden ve kimsenin kimliğini bilmeden cinsel fantezilerini bulmaya ve araştırmaya izin vermektedir. Bu durum bireyin ahlaki değerlerini kaybetmesine ve kendini gerçek hayattan soyutlamasına yolaçabilir^(69,70).

2.6.2. Ergenlerde İnternet Bağımlılığında Oluşan Sosyal ve Davranış Sorunları

Eğitimde Oluşan Sorunlar

Ergenlerin internette bütün gece kullanması durumunda; uykusuz kalmasına, sabahları geç ya da hiç uyanmamasına neden olmakta ve eğitim yaşamını olumsuz etkilemektedir. Birey geç saatlere kadar internet kullanımını sürdürdüğünde dikkat eksikliği, okula devam problemi, günlük aktivitelerini ve sorumluklarını yerine getirmeme ve arkadaşlarıyla sorun yaşamalarına neden olmaktadır⁽⁶⁷⁾.

Aile ve Aklanda Oluşan Sorunlar

Aileler ergenlerin kendi kontrolü altında olmasını istemektedir⁽⁷¹⁾. Bu dönemde ergenlerin kontrolü aileler tarafından zor olduğundan, ergenler kendi istekleri doğrultusunda internete ulaşmaktadır. Ailelerde bu doğrultuda aşırı tutucu olmaktadır⁽⁵⁵⁾.

Ergenlik döneminde oluşan fiziksel kusurlar internet ortamında gizlene bilmektedir. Bu nedenle insanlarla farklı kimliklere bürünerek iletişim daha kolay sağlanmaktadır. Akranlarla iletişim internet üzerinden daha kolay ve rahat olmaktadır. Fakat birey interneti uzun süreli kullandığında veya bağımlılık geliştiğinde ailesinden ve iletişim halindeki akranlarından kendini zamanla soyutlamaktadır^(69,70).

2.6.3.Ergenlerde İnternet Bağımlılığında Oluşan Psikolojik Sorunlar

İnternet bağımlısı ergenlerin, interneti az kullanan ergenlere göre farklı psikolojik sorunların görüldüğü bilinmektedir. Ergenlerde yapılan çalışmalar; internet kullanımının sınırsız, denetimsiz ve kuralsız kullanılması sonucunda okul başarısında düşüş ve sosyal ilişkilerinde sorunlar, yalnızlık, stres, depresyon gibi ruh sağlığı bozulmalarının ortaya çıkabildiğini göstermiştir⁽⁷²⁾.

2.6.7. Hemşirenin İnternet Bağımlılığındaki Rolü

Hemşire toplum içindeki ergenin fiziksel, duygusal ve sosyal yönden gelişimini sağlıklı bir şekilde sağlamaya yardımcı olur, ergenin ve ailenin haklarını korur ve savunur. Hemşire okul yönetimi ve öğretmenlerine eğitim ve danışmanlık rollerini de yerine getirmektedir. Ergenin okulda dans, müzik, tiyatro, spor kulüpleri ve okulu temsil eden yarışmalara katılması için yönlendirmeler yapmalıdır. Hızla yaygınlaşan kitle iletişim araçlarının kullanımı açısından ergene sınırlamalar getirilmesi ve ailenin internet üzerindeki gözetimini hiçbir zaman bırakmaması gerektiği konusunda aileyi bilgilendirme yapılmalıdır. İnternet kullanımının yararlı ve zararlı etkileri hakkında okul toplumuna ve ailelere eğitim danışmanlığı hizmeti sağlamalıdır⁽⁷³⁾.

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Amacı ve Tipi

Bu araştırma, ergenlerde internet bağımlılığını etkileyen faktörler ve eşlik eden sorunların belirlenmesi amacıyla yapılan tanımlayıcı bir çalışmadır.

3.2 Araştırmanın Yeri ve Süresi

Araştırma İstanbul İli, Üsküdar ilçesi, Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı bir devlet lisesinde 21/12/2016 ve 23/1/2017 tarihleri arasında yapılmıştır.

Devlet Lisesi

İstanbul iline bağlı devlet lisesi, İcadiye mahallesi, Barışık Sokak Fıstıkağacında, Üsküdar merkezden 3 km uzaklıkta bulunmaktadır. Okul 4 katlı tek blok halinde ve bahçe içindedir. Okulun ısınma şekli doğalgazdır. Okul binasında fizik, kimya, rehberlik, biyoloji, yabancı dil, bilgisayar laboratuvarları, 24 derslik, soru çözüm sınıfı, açık ve kapalı spor salonu, 2 konferans salonu, çok amaçlı salon ve bahçesi içinde lisesi kız pansiyonu bulunmaktadır. Okulda 781 öğrenci ve 60 öğretmen bulunmaktadır.

3.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evreni, 2016-2017 Eğitim-Öğretim yılı İstanbul' da bir devlet lisesinde öğrenim gören 781 öğrencilerden oluşmuştur. Araştırmada örnekleme yapılmamış, liseye kayıtlı olan okula devam eden ve araştırmaya katılmayı kabul eden ve veli izni alınmış 531 (%68) öğrenciden oluşmaktadır.

4.3. Kullanılan Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri, Kişisel Bilgi Formu (EK1) ve BAPİNT Ölçeği (EK2) kullanılarak elde edilmiştir.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından öğrencilerin demografik özellikleri hakkında bilgi toplamak amacıyla 39 soru hazırlanmıştır (EK1).

BAPİNT Ölçeği

Öğrencilerin İnternet Bağımlılığını ölçmek için Kültekin ÖGEL'in 2012 yılında geliştirdiği BAPİNT Ölçeği bağımlılık tanımına daha iyi uyan ve klinik amaçlarla kullanılabilir internet bağımlılığını ölçen bir ölçektir. 18 sorudan oluşmaktadır. Sorular son 3 ayı sorgulamakta olup lise ve üniversite öğrencileri üzerinde uygulamaya uygundur. Bu araştırmada Cronbach alfa değeri 0,86 olarak bulunmuştur.

BAPİNT'in Yorumlaması

BAPİNT, 5 alt ölçekten oluşur. BAPİNT' in oluşturan 5 alt ölçek şunlardır;

1. İnternet kullanım özellikleri
2. İnternet tanı ölçütleri
3. İnternet kullanımının ergenin yaşamına etkisi
4. Şiddetli internet isteği
5. İnterneti bırakma motivasyonu

İnternet bağımlılığı genel puanı

Her alt ölçek kendi içinde puanlandırılmaktadır. Her alt ölçeğin puan ağırlıkları BAPİNT toplam puanını belirlemektedir. Bunun nedeni bağımlılık şiddetinin her alt ölçeğin farklı biçimde etkilediği varsayımdır. BAPİNT'i oluşturan alt ölçekler ve özellikleri şunlardır;

İnternet kullanım özellikleri

İnternet kullanımını son 3 ay içinde ne kadar sıklıkla zaman geçirdiğiyle ilgili bilgi alınması.

İnternet tanı ölçütleri

İnternet kullanımının zamanla artıp artmadığıyla ilgili, internette geçirilen zamanın fazlalığıyla ilgili düşünülmesi, mutsuz, üzgün veya huzursuz hissedilen zamanda internet kullanılması, internet kullanımı için sosyal etkinliklerden vazgeçme ve sabah ilk uyanıldığında internete girilmesiyle ilgili bilgi alınması.

İnternet kullanımının ergenin yaşamına etkisi

Aile ve çevrenin internet kullanımından etkilenmesiyle ilgili, aile ve çevrenin internet kullanımı hakkında uyarılarda bulunulması, internetsiz yaşamın anlamsızlaşması, internetteyken fizyolojik ihtiyaçlarının giderilmesini unutmak, dışarda arkadaşlarıyla zaman geçirmek yerine internet kullanmayı tercih etmek ile ilgili bilgi alınması.

Şiddetli internet isteği

İnternetin keyif vericiliğinin hangi sıklıkta düşünüldüğü, internet kullanımının arzu, istek veya dürtü hissettirmesiyle ilgili bilgi alınması.

İnterneti bırakma motivasyonu

İnternete ayrılan sürenin azaltılmasıyla ve internet kullanımının sorun olduğunun düşünülmesi ile ilgili bilgi alınması.

İnternet bağımlılığı genel

İnternetin tüm alt ölçeklerinin toplamını oluşturur.

3.4.1.Verilerin Toplama Araçlarının Uygulanması

Araştırmanın yapıldığı İstanbul Üsküdar Lisesi yöneticisi ve öğretmenlerle ön toplantı yapılarak araştırma hakkında bilgi verildi. Veriler; ders saati içerisinde öğrencilere veri toplama araçları hakkında bilgi verildi ve öz bildirime dayalı olarak 20dk süre içinde toplandı. Araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilerden sözlü ve yazılı Bilgilendirilmiş Onamları (EK3) alındı. Her bir öğrenciye Kişisel Bilgi Formu (EK1) ve BAPİNT Ölçeği (EK2), verilerek nasıl dolduracakları anlatıldı, doldurulan formlar kontrol edilerek öğrenciden toplandı.

3.6. Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmada veri toplama yöntemi olarak anket tercih edilmiş olup araştırmacı tarafından öğrencilerin demografik özellikleri hakkında bilgi toplamak amacıyla Kişisel Bilgi Formu (EK1) soruları ve öğrencilerin internet bağımlılığını ölçmek için BAPİNT Ölçeği (EK2) kullanılmıştır.

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 22.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemleri olarak sayı, yüzde, ortalama, standart sapma kullanılmıştır. İki bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında t-testi, ikiden fazla bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında Tek yönlü (Oneway) Anova testi kullanılmıştır. Anova testi sonrasında farklılıkları belirlemek üzere tamamlayıcı post-hoc analizi olarak Scheffe testi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular %95 güven aralığında, %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

3.6. Araştırmanın Sınırlıkları

Araştırmanın tek bir lisede öğrenim gören öğrencilerle yapılmış olması, farklı sosyo- demografik öğrencilerle karşılaştırılamıyor olmasıyla sınırlıdır.

3.7. Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın etik açıdan uygunluğunun değerlendirilmesi amacıyla Maltepe Üniversitesi Etik Kuruluna başvurulmuştur ve 20/10/2016 tarihli LUT 37387824-302.08.01-82 karar numaralı etik kurul onayı alınmıştır (EK4).

İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden 21/12/2016 tarihli 59090411-44-E.14378781 sayı ile izin alınmıştır (EK5).

Araştırmaya katılmayı kabul eden lise öğrencilerden Bilgilendirilmiş Onam Formu alınmıştır (EK3).

4. BULGULAR

Araştırmanın bulguları,

- Öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri, internet kullanım ve İnternet kullanımına bağlı sağlık sorunlarına ilişkin bulgular,
- Öğrencilerin internet bağımlılığı puan ortalamalarına ilişkin bulgular,
- Öğrencilerin internet bağımlılığı puanlarının tanımlayıcı özellikleri ve internet kullanım özelliklerine göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular olarak 3 başlık altında verilmiştir.

Öğrencilerin Tanımlayıcı Özellikleri, İnternet Kullanım Özellikleri ve İnternet Kullanımına Bağlı Sağlık Sorunlarına İlişkin Bulgular

Bu bölümde, öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri, internet kullanımı özellikleri ve internet kullanımına bağlı sağlık sorunlarına ilişkin bulgular verilmiştir.

Tablo 4. 1. Öğrencilerin Tanımlayıcı Özellikleri

Tanımlayıcı özellikler	Gruplar	n	%
Sınıf	9.sınıf	117	22,0
	10.sınıf	194	36,5
	11.sınıf	176	33,1
	12.sınıf	44	8,3
Cinsiyet	Kız	311	58,6
	Erkek	220	41,4
Aile tipi	Çekirdek aile	470	88,5
	Geniş aile	61	11,5
Ailenin aylık geliri	Düşük(1000-3000TL)	247	46,5
	Orta(30001-5000TL)	219	41,2
	Yüksek(5001-7000TL)	65	12,3
En uzun yaşamını geçirdiği yer	Köy-kasaba-ilçe	25	4,7
	Şehir	491	92,5
	Yurtdışı	15	2,8

Tablo 4. 2. Öğrencilerin Tanımlayıcı Özellikleri (Devamı)

Tanımlayıcı özellikler	Gruplar	n	%
Babanın öğrenim durumu	Okur yazar değil	25	4,7
	İlkokul-ortaokul	209	39,4
	Lise	172	32,4
	Lisans ve üstü	125	23,5
Babanın hayatta olma durumu	Evet	516	97,2
	Hayır	15	2,8
Annenin öğrenim durumu	Okur yazar değil	57	10,7
	İlkokul- ortaokul	266	50,1
	Lise	112	21,1
	Lisans	96	18,1
Annenin hayatta olma durumu	Evet	527	99,2
	Hayır	4	0,8
Okul dışı zamanlarda en çok ne yaptığı	Ailem ve arkadaşlarımla zaman geçiririm	311	58,6
	Televizyon izlerim	33	6,2
	İnternette dolaşırım- oyun oynarım	124	23,4
	Ders çalışırım	63	11,9
Aile içi ilişki tanımı	Karşılıklı hoşgörü, anlayış ve saygı	454	85,5
	Disipline dayalı ve kurallı	42	7,9
	Geçimsiz	35	6,6
Sosyal açıdan tanım	Arkadaşlarım arasında sevilen biriyim	300	56,5
	Arkadaşlık kurmakta seçiciyim	196	36,9
	Yalnızlığı tercih ederim	35	6,6
Arkadaşlarla en çok nasıl görüşüldüğü	Okul dışında bir araya gelerek	246	46,3
	İnternet ortamında	142	26,7
	Sadece okul ortamında	143	26,9
Sık sık rahatsızlanma durumu	Evet	60	11,3
	Hayır	471	88,7
Sağlıkla ilgili rahatsızlık durumu	Evet	75	14,1
	Hayır	456	85,9
Okulda başarılı olma düşüncesi	Başarılı	193	36,3
	Kısmen başarılı	295	55,6
	Başarısız	43	8,1
Fiziksel özelliklerin değerlendirilmesi	Çekici buluyorum	102	19,2
	Çekici bulmuyorum	146	27,5
	Orta düzeyde çekici buluyorum	283	53,3
Toplam		531	100

Öğrencilerin %36,5'i 10.sınıf, %33,1'i 11.sınıf, %22'si 9.sınıf, %8,3'ü 12.sınıf öğrencisi iken %58,6'sı kız öğrencidir.

Öğrencilerin %88,5'inin çekirdek aile; %48,2'sinin 2 kardeşe sahip ve ailelerinin ortalama aylık gelirlerinin %46,5'nin düşük seviyede olduğu belirlenmiştir.

Öğrencilerin %92,5'inin en uzun yaşamını geçirdiği yerin şehir olduğu belirlenmiştir.

Babaların %39,4'ünün ilkokul-ortaokul mezunu ve %97,2'sinin hayatta olduğu belirlenmiştir. Annelerin %50,1'inin ilkokul-ortaokul mezunu olduğu ve %99,2'sinin hayatta olduğu belirlenmiştir.

Öğrencilerin %58,6'sının okul dışı zamanlarda en çok ailesi ve arkadaşlarıyla zaman geçirdiği belirlenmiştir.

Öğrencilerin %85,5'inin aile içi ilişkilerinin karşılıklı hoşgörü, anlayış ve saygılı olduğu, %56,5'inin arkadaşları arasında sevildiği ve %46,3'ünün arkadaşlarıyla okul dışında bir araya geldiği belirlenmiştir.

Öğrenciler sağlık durumlarını tanımlarken %88,7'si sık hastalanmadığını ve %85,7'si sağlıklı olduğunu belirtmiştir.

Öğrencilerin %55,6'sı kendilerini kısmen başarılı bulduğunu ve %53,3'ü fiziksel görünümelerini orta düzeyde çekici bulduğunu belirtmiştir.

Tablo 4.2. Öğrencilerin İnternet Kullanım Özellikleri

İnternet kullanım özellikleri	Gruplar	n	%
İnternet kullanımı başlangıç yaşı	4-7 yaş	155	29,2
	8-10 yaş	264	49,7
	10 yaş	112	21,1
İnternet kullanım amacı	Ödev yapma	45	8,5
	Film izleme	88	16,6
	Araştırma yapma	46	8,7
	Sosyal ağlar	53	10
	Müzik dinleme	33	6,2
	Sohbet etme	30	5,6
İnternet kullanım süresi	0-1 saat	120	22,6
	2-3 saat	247	46,5
	4-5 saat	109	20,5
	5-6 saat	55	10,4
İnternet kullanım yeri	Ev	297	55,9
	Okul	25	4,7
	Cep telefonu -tablet	209	39,4
İnternete bağlanma şekli	Evde kesintisiz internet bağlantısı var	201	37,9
	İnternet erişimli telefonum var	233	43,9
	Kişisel bilgisayarım ve wifi bağlantıları ile	79	14,9
	İnternet kafeden bağlanıyorum	18	3,4
İnternet kullanım becerisi	Düşük	22	4,1
	Orta	198	37,3
	Yüksek	311	58,6
İnternette kolay ulaşma durumu	Evet	488	91,9
	Hayır	43	8,1
İnterneti ailede kimler kullanır	Sadece babam	19	3,6
	Sadece ben	44	8,3
	Kardeşlerim	157	29,6
	Annem-babam ve ben	50	9,4
	Ailedeki herkes	261	49,2
İnternete bağımlı olduğu düşüncesi	Evet	187	35,2
	Hayır	344	64,8

Tablo.4.2. Öğrencilerin İnternet Kullanım Özellikleri(Devamı)

İnternet kullanım özellikleri	Gruplar	n	%
İnternet ile ilgili düşünceler	İnternet, sınırsız araştırma olanağı sunduğu için her konuda bilgin artı	332	62,5
	İnternet sayesinde arkadaş sayım artı	52	9,8
	İnternet, yalnızlaşmama ve çevreden soyutlanmama neden oldu	33	6,2
	İnternette derslerimle ilgili araştırma yapmam ders başarıımı yükseltti	68	12,8
	Derslerimde geri kalmama dolayısıyla da öğretmenimle ilişkilerimin bozulmasına yol açtı	46	8,7
İnternetin en çok kullanıldığı yer	Odamda tek başıma	159	29,9
	Ailemin yanında	114	21,5
	Her yerde	258	48,6
İnternet kullanımı ile ilgili aile kuralları	Evet	237	44,6
	Hayır	294	55,4
	Toplam	531	100
İnternet kullanımı ile ilgili ailenin önemseydiği kural	İnternetin sadece ödev ve araştırma yapmak amacıyla kullanılması	36	15,2
	İnternette içeriği bilinmeyen ve zararlı olan sitelere girmemek	25	10,5
	İnternetin hafta içi araştırma; hafta sonu oyun-eğlence amacıyla kullanılması	58	24,5
	İnternet kullanımı için süre sınırlamasının getirilmesi	104	43,9
	İnternetin aile üyelerince sırayla kullanılması	14	5,9
	Toplam	237	100
İnternet kullanımının aile içi ilişkilere zarar vermesi	Evet	396	74,6
	Hayır	135	25,4
İnternetin okulda arkadaşlarla ilişkisine zarar vermesi	Evet	219	41,2
	Hayır	312	58,8
	Toplam	531	100
Arkadaş ilişkisine zarar verme durumu	İnternette arkadaşlarla sohbet ederken yüz yüze olunamadığı için çok sık ve kolay kavga edebilme	36	16,4
	Okul dışı zamanlarda internette çevirim içi olunmadığında arkadaşlar tarafından dışlanma	17	7,8
	İnternette gerçek oyunlar yerine sanal oyunların oynanmasının arkadaşlık ilişkilerini zedelemesi	12	5,5
	Arkadaş grubu sohbetlerinde, oyunlardan konuşulması ve bu sohbete ortak olunmadığında dışlanma	11	5,0
	Arkadaş sayısının azalması	22	10,0
	Arkadaşlarla yüz yüze görüşmek yerine internetteki sohbet ortamlarından görüşülmesi	57	26,0

Tablo 4.2.Öğrencilerin İnternet Kullanım Özellikleri(Devamı)

İnternet kullanım özellikleri	Gruplar	n	%
İnternette bağılyken kaza geçirme durumu	Evet	264	49,7
	Hayır	267	50,3
	Toplam	531	100
Kaza internete bağılyken geçirilen kaza türleri	Trafik kazası geçirdim	68	25,8
	Vücudumun herhangi bir yerini, herhangi bir yere çarpma	80	30,3
	Düşme	116	43,9
	Toplam	264	100

Öğrencilerin %49,7'sinin 8-10 yaşında interneti kullanmaya başladığı ve %44,4'ünün internet kullanım amacının oyun oynama olduğu belirlenmiştir.

Öğrencilerin %46,5'inin 2-3 saat, %20,5'nin 4-5 saat internet kullandığı belirlenmiştir.

Öğrencilerin %81,5'i internete her gün girdiği ve %55,9'u internet kullanım yerinin ev olduğu belirlenmiştir.

Öğrencilerin %43,9'unun internete bağlanma şeklinin telefon olduğu belirlenmiştir.

Öğrencilerin %58,6'sı internet kullanım becerisinin yüksek olduğu belirtmiştir.

Öğrencilerin %91,9'u internete kolay ulaştığını, %49,2'sinin tüm aile bireylerinin interneti kullandığını belirtmiştir.

Öğrencilerin %35,2'si internete bağımlı olduğunu düşündüğünü belirtmiştir.

Öğrencilerin %62,5'inin internetin sınırsız araştırma yapma olanağı sağladığını düşündüğü belirlenmiştir.

Öğrencilerin %29,9'unun interneti en çok odada tek başına kullanıldığı belirlenmiştir.

Öğrencilerin %44,6'sının ailesinin internet kullanımıyla ilgili kural koyduğu ve kural koyanların %43,9'unun süre kısıtlaması getirdiği belirlenmiştir.

Öğrencilerin %74,6'sı internet kullanımının aile ilişkilerine zarar verdiğini belirtmiştir.

Öğrencilerin %41,2'si okul arkadaşlarıyla ilişkilerine zarar verdiğini; %26'sı arkadaşlarıyla yüz yüze görüşmek yerine sanal ortam da sohbet ettiğini ve %16,4'ü sanal ortamda çok sık ve kolay kavga edebildiklerini belirtmiştir.

Öğrencilerin %49,7'sinin internette bağlıyken kaza geçirdiği ve geçirilen kazanın %43,9'unun düşme olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.3.Öğrencilerin İnternet Kullanımına Bağlı Yaşadıkları Sağlık Sorunları

Yaşanılan Sağlık Sorunları	Nadiren		Ara Sıra		Sıklıkla		Çoğu Zaman		Her Zaman	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
İnternette fazla vakit geçirirken ellerinde uyuşukluk hissedenler	304	57,3	149	28,1	32	6,0	39	7,3	7	1,3
İnternette fazla vakit geçirmekten dolayı gözlerinizde yanma, sulanma, kızarıklık hissedenler	184	34,7	207	39,0	107	20,2	20	3,8	13	2,4
İnternette fazla vakit geçirmekten kaynaklı kaslarında ağrı ya da sertleşme hissedenler	325	61,2	129	24,3	48	9,0	20	3,8	9	1,7
İnternette vakit geçirmekten uyku saatlerinde bir azalma olanlar	176	33,1	143	26,9	105	19,8	87	16,4	20	3,8
Tekrarlanan hareketlerden kaynaklı el bileğinde ağrı hissedenler	383	72,1	65	12,2	55	10,4	19	3,6	9	1,7
İnternette vakit geçirdiğinden öğünlerini atlayanlar	387	72,9	79	14,9	17	3,2	39	7,3	9	1,7

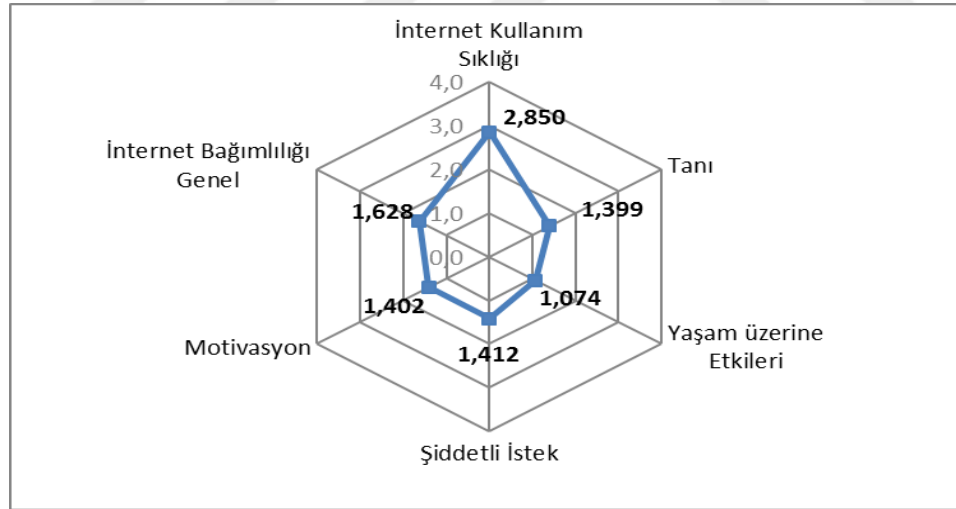
Öğrencilerin %28,1'i ara sıra ellerinde uyuşukluk, %20,2'si sıklıkla gözlerinde yanma, sulanma, kızarıklık, %24,3'ü ara sıra kaslarda ağrı ya da sertleşme, %19,8'i sıklıkla uyku saatlerinde azalma, %10,4'ü sıklıkla el bileğinde ağrı ve %14,9'u ara sıra öğün atlama gibi internet kullanımıyla ilgili sağlık sorunları yaşadıkları belirlenmiştir.

Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular

Bu bölümde, öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Puan Ortalamaları ilişkin bulgular verilmiştir.

Tablo 4. 4.Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Puan Ortalamaları

BAPINT ÖLÇEĞİ	n	Ort	Ss	Min.	Max.
İnternet Kullanım Sıklığı	531	2,850	0,971	0,000	4,000
Tanı	531	1,399	0,725	0,000	3,170
Yaşam üzerine Etkileri	531	1,074	0,694	0,000	4,000
Şiddetli İstek	531	1,412	0,969	0,000	4,000
Motivasyon	531	1,402	1,098	0,000	4,000
İnternet Bağımlılığı Genel	531	1,628	0,622	0,000	2,980

Şekil 4.1. Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Puan Ortalamaları

Araştırmaya katılan öğrencilerin “internet kullanım sıklığı” ortalaması ($2,850 \pm 0,971$); “tanı” ortalaması ($1,399 \pm 0,725$); “yaşam üzerine etkileri” ortalaması ($1,074 \pm 0,694$); “şiddetli istek” ortalaması ($1,412 \pm 0,969$); “motivasyon” ortalaması ($1,402 \pm 1,098$); “internet bağımlılığı genel” ortalaması ($1,628 \pm 0,622$); olduğu belirlenmiştir.

Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Puanlarının Tanımlayıcı ve İnternet Kullanım Özelliklerine göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Bu bölümde, öğrencilerin internet bağımlılığı puan ortalamalarının; tanımlayıcı ve internet kullanım özelliklerine göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular verilmiştir.

Tablo 4. 5. Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Puanlarının Tanımlayıcı Özelliklerine Göre Karşılaştırılması

Tanımlayıcı Özellikler	n	İnternet Kullanım Sıklığı	Tanı	Yaşam üzerine Etkileri	Şiddetli İstek	Motivasyon	İnternet Bağımlılığı Genel
Sınıf		Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS
9.sınıf	117	2,73±0,99	1,35±0,69	1,21±0,64	1,67±0,86	1,47±1,02	1,69±0,56
10.sınıf	194	2,84±1,01	1,24±0,78	1,12±0,82	1,23±0,96	1,32±0,94	1,55±0,64
11.sınıf	176	2,85±0,97	1,55±0,66	0,93±0,60	1,45±1,00	1,42±1,29	1,64±0,66
12.sınıf	44	3,27±0,45	1,57±0,59	1,01±0,36	1,31±0,97	1,45±1,04	1,72±0,45
F/p		3,47/ 0,01	6,98/ 0,00	4,63/ 0,00	5,51/ 0,00	0,52/0,66	1,73/0,15
PostHoc		4>1,2,3	3,4>2	1,2>3	1>2,4		
Cinsiyet							
Kız	311	2,93±0,89	1,45±0,77	1,01±0,66	1,44±1,01	1,42±1,09	1,65±0,63
Erkek	220	2,75±1,06	1,31±0,64	1,15±0,72	1,36±0,90	1,37±1,10	1,59±0,60
t/p		2,11/ 0,04	2,16/ 0,02	2,15/ 0,03	1,00/0,31	0,47/0,63	1,16/0,24
Aile Tipi							
Çekirdek aile	470	2,86±0,99	1,39±0,72	1,07±0,70	1,39±0,90	1,36±1,06	1,61±0,60
Geniş aile	61	2,79±0,79	1,43±0,70	1,09±0,61	1,54±1,39	1,68±1,27	1,70±0,74
t/p		0,55/0,58	0,37/0,70	0,21/0,83	-1,10/0,42	-2,17/0,06	-1,07/0,36
Aile Ortalama Aylık Gelir							1,52±0,62
Düşük(1000-3000)	247	2,74±0,90	1,32±0,72	0,92±0,66	1,35±0,91	1,24±0,96	
Orta (3001-5000)	219	2,98±1,01	1,50±0,68	1,22±0,69	1,55±1,03	1,72±1,19	1,79±0,55
Yüksek(5001-7000)	65	2,83±1,00	1,32±0,85	1,11±0,70	1,15±0,88	0,90±0,88	1,46±0,68
F/p		3,36/ 0,03	3,71/ 0,02	11,62/ 0,00	5,01/ 0,00	19,92/ 0,00	14,65/ 0,00
PostHoc		2>1	2>1	2, 3>1	2>1,3	2>1,3	2>1,3
Yaşamın Geçirildiği Yer							
Köy-kasaba-ilçe	25	3,00±0,00	1,23±0,13	0,79±0,33	0,88±0,36	1,32±0,67	1,44±0,09
Şehir	491	2,84±1,00	1,40±0,75	1,08±0,71	1,45±0,98	1,40±1,09	1,63±0,63
Yurtdışı	15	3,00±0,00	1,46±0,22	1,21±0,13	1,03±0,91	1,43±1,60	1,63±0,57
F/p		0,50/0,60	0,73/0,47	2,41/0,09	5,37/ 0,00	0,07/0,92	1,12/0,32
PostHoc					2>1		

Tablo 4. 6. Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Puanlarının Tanımlayıcı Özelliklerine Göre Karşılaştırılması(Devamı)

Demografik Özellikler	n	İnternet kullanım sıklığı	Tanı	Yaşam Üzerine etkileri	Şiddetli İstek	Motivasyon	İnternet Bağımlılığı genel
		Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS
Baba Öğrenim Durumu							
Okul mezunu değil	25	2,60±0,81	1,24±0,49	0,93±0,49	0,72±0,81	1,16±1,36	1,33±0,70
İlkokul-ortaokul	209	3,10±0,88	1,48±0,76	1,09±0,62	1,43±0,91	1,57±1,17	1,73±0,63
Lise	172	2,95±0,61	1,41±0,73	1,01±0,71	1,53±1,04	1,32±1,16	1,64±0,59
Lisans ve üstü	125	2,36±1,30	1,25±0,66	1,13±0,79	1,35±0,92	1,27±0,70	1,47±0,57
F/p		17,7/ 0,00	3,12/ 0,02	1,16/0,32	5,44/ 0,00	3,02/ 0,02	6,79/ 0,00
PostHoc=		2>1,4	2>4		2,3,4>1	2>3,4	2>1,4
Anne Öğrenim Durumu							
Okur yazar değil	57	2,70±0,65	1,05±0,66	0,88±0,55	0,82±0,90	0,99±1,09	1,29±0,65
İlkokul-ortaokul	266	2,95±0,92	1,56±0,72	1,05±0,69	1,46±0,91	1,40±1,03	1,68±0,60
Lise	112	2,84±1,00	1,40±0,80	1,03±0,62	1,40±0,99	1,50±1,36	1,63±0,71
Lisans	96	2,69±1,18	1,14±0,49	1,27±0,79	1,62±1,01	1,51±0,86	1,65±0,45
F/p		2,25/0,08	13,78/ 0,00	4,44/ 0,00	9,11/ 0,00	3,37/ 0,01	6,67/ 0,00
PostHoc=			2>1,3,4,	4>1,2,3	2,1,4>1	2,3,4>1	2,3,4>1
Okul Dışı Zamanlarda En Çok Ne Yapıldığı							
Ailemle ve arkadaşlarımla zaman geçiririm	311	2,82±1,01	1,32±0,68	1,04±0,67	1,30±0,95	1,43±1,04	1,58±0,62
Televizyon izlerim	33	2,82±0,84	1,12±0,56	1,03±0,69	1,21±1,28	0,90±0,83	1,42±0,44
İnternette dolaşırım - oyun oynarım	124	2,98±0,99	1,62±0,72	1,40±0,69	1,79±0,86	1,44±1,13	1,84±0,56
Ders çalışırım	63	2,79±0,74	1,44±0,85	0,60±0,40	1,31±0,87	1,42±1,35	1,51±0,69
F/p		0,89/0,44	6,93/ 0,00	21,25/ 0,00	8,69/ 0,00	2,38/ 0,06	7,85/ 0,00
PostHoc=			3>1,2	3>1,2,4	3>1,2,4		3>1,2,4
Aile İçi İlişki Tanımı							
Karşılıklı hoşgörü, anlayış ve saygı	454	2,83±0,97	1,38±0,74	1,02±0,70	1,36±0,92	1,41±1,07	1,60±0,63
Disipline dayalı ve kurallı	42	2,71±1,15	1,35±0,49	1,19±0,50	1,45±1,12	1,36±1,16	1,61±0,49
Geçimsiz	35	3,23±0,59	1,65±0,71	1,53±0,54	2,00±1,11	1,25±1,33	1,93±0,51
F/p		3,15/ 0,04	2,33/0,09	9,63/ 0,00	7,24/ 0,00	0,36/0,69	4,64/ 0,01
PostHoc		3>1,2		3>1,2	3>1,2		3>1,2

Tablo 4. 7. Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Puanlarının Tanımlayıcı Özelliklerine Göre Karşılaştırılması(Devamı)

Demografik özellikler	n	İnternet Kullanım Sıklığı	Tanı	Yaşam Üzerine Etkileri	Şiddetli İstek	Motivasyon	İnternet Bağımlılığı Genel
Arkadaşlarla En Çok Nasıl Görüldüğü		Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS
Okul dışında bir araya gelerek	246	2,86±0,79	1,41±0,66	0,96±0,63	1,55±0,95	1,63±0,99	1,68±0,52
İnternet ortamında	142	2,91±1,05	1,30±0,65	1,27±0,73	1,26±0,92	1,10±0,96	1,57±0,60
Sadece okul ortamında	143	2,78±1,14	1,47±0,87	1,05±0,70	1,31±1,01	1,30±1,29	1,58±0,76
F=		0,68/0,50	2,13/0,11	9,45/0,00	4,89/0,00	11,87/0,00	1,99/0,13
PostHoc=				2>1,3	1>2,3	1>2,3	
Fiziksel Özelliklerin Değerlendirilmesi							
Çekici buluyorum	102	2,86±0,99	1,16±0,75	1,03±0,86	1,10±1,06	1,30±1,37	1,49±0,77
Çekici bulmuyorum	146	2,87±1,01	1,38±0,76	0,96±0,63	1,30±1,03	1,19±0,89	1,54±0,61
Orta düzeyde çekici buluyorum	283	2,84±0,94	1,49±0,67	1,14±0,65	1,57±0,86	1,54±1,06	1,71±0,54
F/p		0,06/0,94	7,98/0,00	3,50/0,03	10,31/0,00	5,20/0,00	6,71/0,00
PostHoc			2,3>1	3>2	3>1,2	3>2	3>1,2

Öğrencilerin sınıf düzeyine göre internet bağımlılığı karşılaştırıldığında; internet kullanım sıklığı, tanı, yaşam üzerine etkileri ve şiddetli istek puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Bu farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere PostHoc testi uygulanmıştır. İnternet kullanım sıklığı puan ortalamaları 12.sınıflarda, 9, 10 ve 11.sınıflara göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Tanı puan ortalamaları 11 ve 12.sınıflarda, 10.sınıflara göre puan ortalamaları yüksek bulunmuştur. Yaşam üzerine etkileri puan ortalamaları 9 ve 10.sınıflarda, 11.sınıflardan anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Şiddetli istek puan ortalamaları 9.sınıflarda, 10 ve 12.sınıflardan anlamlı düzeyde yüksek Cinsiyete bulunmuştur.

Cinsiyete göre internet bağımlılığı karşılaştırıldığında; İnternet kullanım sıklığı, tanı ve yaşam üzerine etkileri puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur. T-Testi sonucuna göre; internet kullanım sıklığı ve tanı puan ortalamaları kız öğrencilerin erkek öğrencilerden, yaşam üzerine etkileri puan

ortalamları erkek öğrencilerde kız öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Öğrencilerin ailelerinin ortalama aylık gelirlerine göre internet bağımlılığı karşılaştırıldığında; internet kullanım sıklığı, tanı, yaşam üzerine etkileri, şiddetli istek, motivasyon ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. Bu farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere PostHoc testi uygulanmıştır. İnternet kullanım sıklığı ve tanı puan ortalamaları orta gelirli ailelerdeki öğrencilerde, düşük gelirli ailedeki öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Yaşam üzerine etkileri, şiddetli istek, motivasyon ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları orta gelirli ailelerdeki öğrencilerde, düşük ve yüksek gelirli ailelerdeki öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Yaşamının çoğunu geçirdiği yere göre internet bağımlılığı karşılaştırıldığında; Şiddetli istek puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Bu farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere PostHoc testi uygulanmıştır. Şiddetli istek puan ortalamalarının yaşamının çoğunu şehirde geçiren öğrencilerde, köy-kasaba-ilçede geçiren öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Babanın öğrenim durumuna göre İnternet bağımlılığı karşılaştırıldığında; internet kullanım sıklığı, tanı, şiddetli istek, motivasyon ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. Bu farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere PostHoc testi uygulanmıştır. İnternet kullanım sıklığı puan ortalamaları babaları ilkokul-ortaokul mezunu öğrencilerin, babaları okur yazar olmayan ve babaları lisansüstü mezunu olan öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Tanı puan ortalamaları babaları ilkokul-ortaokul mezunu öğrencilerin, babaları lisansüstü mezunu olan öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Şiddetli istek puan ortalamaları babaları okur yazar olmayan öğrencilerin, babaları ilkokul-ortaokul mezunu, lise mezunu ve lisansüstü olan öğrencilerden anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur. Motivasyon puan ortalamaları babaları ilkokul-ortaokul mezunu öğrencilerin, lise mezunu ve lisansüstü olan öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek belirlenmiştir. İnternet bağımlılığı genel puan ortalamaları babaları ilkokul-ortaokul mezunu öğrencilerin, okur yazar olmayan ve lisansüstü mezunu olan öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Annenin öğrenim durumuna göre internet bağımlılığı karşılaştırıldığında; tanı, yaşam üzerine etkileri, şiddetli istek, motivasyon ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. Bu farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere PostHoc testi uygulanmıştır. Anne öğrenim durumu ilkökul-ortaokul olanların tanı puan ortalamaları okur yazar olmayan, lisans ve lise olanlardan anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Anne öğrenim durumu lisans olanların yaşam üzerine etkileri puan ortalamaları okur yazar olmayan, ilkökul-ortaokul ve lise olanlardan anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Anne öğrenim durumu okur yazar olamayanların şiddetli istek, motivasyon ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları ilkökul-ortaokul, lise ve lisans olanlardan düşük bulunmuştur.

Okul dışındaki zamanlarda en çok yapılan aktivitelere göre internet bağımlılığı karşılaştırıldığında; tanı, yaşam üzerine etkileri, şiddetli istek ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. Bu farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere PostHoc testi uygulanmıştır. Tanı puan ortalamaları okul dışındaki zamanlarda en çok internette dolaşanların ve oyun oynayan öğrencilerin, ailesi ve arkadaşlarıyla zaman geçirenlere televizyon izleyenlere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Yaşam üzerine etkileri, şiddetli istek, internet bağımlılığı genel puan ortalamaları okul dışı zamanlarda en çok internette dolaşan ve oyun oynayan öğrencilerin, ailesiyle ve arkadaşlarıyla zaman geçiren, ders çalışan ve televizyon izleyen öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Aile içi ilişkilere göre internet bağımlılığı karşılaştırıldığında; internet kullanım sıklığı, yaşam üzerine etkileri, şiddetli istek ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. Bu farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere PostHoc testi uygulanmıştır. İnternet kullanım sıklığı, yaşam üzerine etkileri, şiddetli istek ve internet bağımlılığı genel puan ortalamalarında aile içi ilişkiyi geçimsiz olarak belirten öğrencilerde, disipline dayalı ve kurallı – karşılıklı hoşgörü- saygılı olarak belirten öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Arkadaşlarla görüşme şekline göre internet bağımlılığı karşılaştırıldığında; yaşam üzerine etkileri, şiddetli istek ve motivasyon puan ortalamaları arasında

anlamli düzeyde fark bulunmuştur. Bu farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere PostHoc testi uygulanmıştır. Arkadaşlarıyla en çok internet ortamında görüşen öğrencilerin yaşam üzerine etkileri puan ortalamaları, okul dışında bir araya gelerek ve sadece okul ortamında görüşen öğrencilerden anlamli düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir. Arkadaşlarıyla en çok okul dışında bir araya gelerek görüşen öğrencilerin şiddetli istek ve motivasyon puan ortalamaları, internet ve sadece okul ortamında görüşen öğrencilerden anlamli düzeyde yüksek bulunmuştur.

Fiziksel görünümünü algılama ve internet bağımlılığı karşılaştırıldığında; fiziksel görünümünü çekici bulan, çekici bulmayan ve orta düzeyde çekici bulanlar arasında tanı, yaşam üzerine etkileri, şiddetli istek, motivasyon ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları arasında anlamli düzeyde fark bulunmuştur. Bu farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere PostHoc testi uygulanmıştır. Fiziksel görünümünü çekici bulmayanlar ve orta düzeyde çekici bulanların tanı puan ortalamaları, çekici bulanlardan anlamli düzeyde yüksek bulunmuştur. Fiziksel görünümünü orta düzeyde çekici bulanların yaşam üzerine etkileri ve motivasyon puan ortalamaları çekici bulmayanlara göre anlamli düzeyde yüksek bulunmuştur. Fiziksel görünümünü orta düzeyde çekici bulanların şiddetli istek ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları, çekici bulanlar ve çekici bulmayanlara göre anlamli düzeyde yüksek bulunmuştur.

Tablo 4.6. Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Puanlarının İnternet Kullanım Özelliklere göre Karşılaştırılması

İnternet kullanım Özellikleri	n	İnternet Kullanım Sıklığı	Tamı	Yaşam üzerine Etkileri	Şiddetli İstek	Motivasyon	İnternet Bağımlılığı Genel
İnternete Bağımlı Olduğu Düşüncesi							
Evet	187	3,14±0,95	1,59±0,72	1,39±0,76	1,57±1,06	1,66±1,18	1,87±0,63
Hayır	344	2,69±0,94	1,29±0,70	0,90±0,58	1,32±0,90	1,26±1,02	1,49±0,57
t/p		5,15/ 0,00	4,76/ 0,00	8,27/ 0,00	2,88/ 0,00	4,05/ 0,00	7,00/ 0,00
İnternete Kolay Ulaşma Durumu							
Evet	488	2,89±0,94	1,40±0,72	1,06±0,69	1,38±0,95	1,40±1,09	1,63±0,61
Hayır	43	2,40±1,17	1,28±0,73	1,15±0,70	1,68±1,11	1,33±1,11	1,57±0,73
t/p		3,24/ 0,01	1,05/0,29	-0,74/0,45	-1,94/0,05	0,40/0,68	0,62/0,53
İnternet Kullanım Yeri							
Ev	297	2,83±0,98	1,42±0,70	1,11±0,70	1,48±0,95	1,46±1,12	1,66±0,63
Okul	25	3,04±0,88	1,20±0,72	0,74±0,42	0,88±0,54	1,32±1,09	1,43±0,58
Cep telefonu tablet	209	2,86±0,96	1,39±0,75	1,05±0,69	1,36±1,00	1,32±1,05	1,60±0,61
F/p		0,53/0,58	1,07/0,34	3,40/ 0,03	4,99/ 0,00	0,98/0,37	1,86/0,15
PostHoc				1,3>2	1,3>2		
İnternet Kullanım Sıklığı							
Her gün	433	3,01±0,76	1,48±0,69	1,12±0,70	1,44±0,96	1,44±1,16	1,70±0,58
Haftada 1 gün	13	3,15±0,68	1,55±0,53	1,35±0,69	2,23±0,78	1,65±0,77	1,98±0,57
Haftada 2-3 gün	36	0,94±1,19	0,42±0,52	0,35±0,40	0,83±0,73	1,00±0,53	0,71±0,59
Haftada 4-6 gün	49	2,80±1,00	1,35±0,65	1,06±0,43	1,32±0,99	1,23±0,79	1,55±0,40
F/p		70,32/ 0,00	27,25/ 0,00	15,48/ 0,00	7,96/ 0,00	2,47/ 0,06	35,52/ 0,00
PostHoc		1,2,4>3	1,2,4>3	1,2,4>3	2>1,3,4		1,2,4>3
İnternet Kullanım Süresi							
0-2saat	120	2,46±0,95	1,04±0,66	0,69±0,56	1,15±0,85	1,37±1,06	1,34±0,64
2-3 saat	247	2,97±0,65	1,40±0,72	0,98±0,62	1,36±0,96	1,35±1,01	1,61±0,56
4-5 saat	109	2,61±1,35	1,61±0,56	1,41±0,63	1,69±1,01	1,53±1,32	1,77±0,66
5-6 saat	55	3,65±0,67	1,73±0,80	1,63±0,71	1,62±0,96	1,42±1,01	2,01±0,42
F/p		25,58/ 0,00	18,32/ 0,00	42,61/ 0,00	7,27/ 0,00	0,75/0,51	19,37/ 0,00
PostHoc		4>1,2,3	4>1,2	4>1,2,3	3>1,2		4>1,2,3
İnternet Kullanımı Başlangıç Yaşı							
4-7 yaş	155	2,81±1,21	1,43±0,68	1,31±0,79	1,41±0,75	1,15±0,82	1,62±0,57
8-10 yaş	264	2,80±0,92	1,37±0,75	1,01±0,65	1,37±1,13	1,53±1,20	1,61±0,67
10 yaş üzeri	112	3,03±0,62	1,40±0,72	0,88±0,51	1,48±0,80	1,44±1,12	1,64±0,54
F/p		2,33/0,09	0,36/0,69	15,65/ 0,00	0,52/0,59	6,07/ 0,00	0,09/0,91
PostHoc				1>2,3		2,3>1	

Tablo 4.6.Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Puanlarının İnternet Kullanım Özelliklere göre Karşılaştırılması (Devamı)

İnternet Kullanım Özellikler	n	İnternet Kullanım Sıklığı	Tanı	Yaşam üzerine Etkileri	Şiddetli İstek	Motivasyon	İnternet Bağımlılığı Genel
İnternet Kullanımı İle İlgili Aile Kuralları		Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS
Evet	237	2,83±0,95	1,41±0,66	1,26±0,70	1,72±0,97	1,47±0,97	1,74±0,51
Hayır	294	2,87±0,98	1,38±0,77	0,92±0,64	1,15±0,88	1,34±1,18	1,53±0,68
t/p		-0,42/0,67	0,41/0,67	5,82/0,00	7,05/0,00	1,44/0,13	3,89/0,00
İnternetin Okulda Arkadaşlarla İlişisine Zarar Vermesi							
Evet	219	2,62±1,16	1,19±0,70	0,97±0,77	1,34±0,94	1,32±0,85	1,49±0,63
Hayır	312	3,01±0,76	1,54±0,70	1,14±0,62	1,46±0,98	1,45±1,23	1,72±0,59
t/p		4,66/0,00	5,54/0,00	2,79/0,00	1,42/0,15	1,41/0,13	4,31/0,00
İnternette Takılırken Başına Kaza Gelme Durumu							
Evet	264	2,86±0,98	1,37±0,67	1,16±0,69	1,47±0,93	1,50±1,20	1,67±0,59
Hayır	267	2,84±0,95	1,42±0,77	0,98±0,68	1,34±0,99	1,30±0,97	1,58±0,64
t/p		0,20/0,83	0,77/0,43	3,00/0,00	1,55/0,12	2,13/0,03	1,78/0,07
Kaza Çeşitlerinden Hangisini Yaşadığı							
Trafik kazası geçirdim	68	2,79±0,93	1,30±0,69	1,10±0,54	1,77±1,33	1,42±1,19	1,68±0,65
Vücudumun herhangi bir yerini, herhangi bir yere çarpma	80	3,00±1,10	1,49±0,74	1,13±0,71	1,41±0,83	2,11±1,32	1,83±0,65
Düşme	116	2,80±0,92	1,33±0,59	1,21±0,76	1,34±0,64	1,12±0,94	1,56±0,48
F/p		1,16/0,31	1,86/0,15	0,61/0,54	4,77/0,00	17,97/0,00	4,86/0,00
PostHoc					1>2,3	2>1,3	2>3
İnternetin En Çok Nerede Kullanıldığı							
Odamda tek başıma	159	2,87±1,10	1,44±0,67	1,24±0,77	1,58±0,77	1,74±1,06	1,77±0,54
Ailemin yanında	114	2,55±1,05	1,25±0,76	1,03±0,74	1,11±0,97	1,41±1,06	1,47±0,77
Her yerde	258	2,97±0,80	1,43±0,73	0,98±0,59	1,43±1,04	1,18±1,08	1,60±0,57
F/p		7,63/0,00	3,09/0,04	7,64/0,00	8,48/0,00	13,21/0,00	8,63/0,00
PostHoc		1,3>2	1,3>2	1>2,3	1,3>2	1>2,3	1>2,3

İnternete bağımlı olduğunu düşünen ve düşünmeyenlerin internet bağımlılığı karşılaştırıldığında; internet kullanım sıklığı, tanı, yaşam üzerine etkileri, şiddetli istek, motivasyon ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. T-Testi sonucuna göre; internete bağımlı olduğunu düşünen öğrencilerin puan ortalamaları, internete bağımlı olduğunu düşünmeyenlere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Öğrencilerin İnternete kolay ulaşma durumu ve internet bağımlılığı karşılaştırıldığında; internet kullanım sıklığı puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. T-Testi sonucuna göre; internete kolay ulaşan öğrencilerin, internete zor ulaşan öğrencilere göre internet kullanım sıklığı puan ortalaması anlamlı düzeyde yüksek çıkmıştır.

Öğrencilerin İnternete kullanım yeri ve internet bağımlılığı karşılaştırıldığında; yaşam üzerine etkileri ve şiddetli istek puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. Bu farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere PostHoc testi uygulanmıştır. Evde ve cep telefonu-tablet olanların yaşam üzerine etkileri ve şiddetli istek puan ortalamaları, İnternet kullanım yeri okulda kullananlardan anlamlı derecede yüksek bulunmuştur.

Öğrencilerin İnterneti hangi sıklıkta kullanıldığı ve internet bağımlılığı karşılaştırıldığında; internet kullanım sıklığı, tanı, yaşam üzerine etkileri, şiddetli istek ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. Bu farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere PostHoc testi uygulanmıştır. Haftada 2-3 gün interneti kullananların İnternet kullanım sıklığı, tanı, yaşam üzerine etkileri ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları diğer gruplardan anlamlı derecede düşük bulunmuştur. Haftada 1 gün interneti kullananların şiddetli istek puan ortalamaları diğer gruplardan anlamlı derecede yüksek bulunmuştur.

Öğrencilerin İnternet kullanım süresi ve internet bağımlılığı karşılaştırıldığında; internet kullanım sıklığı, tanı, yaşam üzerine etkileri, şiddetli istek ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. Bu farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere PostHoc

testi uygulanmıştır. İnternet kullanım sıklığı, tanı, yaşam üzerine etkileri ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları 5-6 saat internet kullananların, interneti daha az sürede kullananlardan anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Şiddetli istek puan ortalamaları interneti 4-5saat kullananların, daha az süre kullananlardan anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Öğrencilerin İnternet kullanımına başlama yaşı ve internet bağımlılığı karşılaştırıldığında; yaşam üzerine etkileri ve motivasyon puan ortalamaları anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. Bu farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere PostHoc testi uygulanmıştır.4-7 yaşında internet kullanmaya başlayanlarda yaşam üzerine etkileri puan ortalamaları, 8 yaş ve üzerinde olanlardan anlamlı düzeyde yüksektir. 8-10 yaş ve üzeri internet kullanmaya başlayanlarda motivasyon puan ortalamaları 4-7 yaştakilerden anlamlı düzeyde yüksektir.

İnternet kullanımı ile ilgili ailenin öğrenciye kural koyup koymadığı ve İnternet bağımlılığı karşılaştırıldığında; yaşam üzerine etkileri, şiddetli istek ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. T-Testi sonucuna göre; aileleri kural koyanlarda, kural koymayanlara göre yaşam üzerine etkileri, şiddetli istek ve internet bağımlılığı puan ortalamaları anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

İnternet kullanımının okuldaki arkadaşlık ilişkisine zarar verme durumu ve internet bağımlılığı karşılaştırıldığında; internet kullanım sıklığı, tanı, yaşam üzerine etkileri ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. T-Testi sonucuna göre; okul arkadaşlığına zarar verdiğine inanmayanlarda internet kullanım sıklığı, tanı, yaşam üzerine etkileri ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Öğrencilerin internette takılırken başına kaza gelme durumu ve internet bağımlılığı puan ortalamaları karşılaştırıldığında; yaşam üzerine etkileri ve motivasyon puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. T-Testi sonucuna göre; internette takılırken başına kaza gelen öğrencilerde yaşam üzerine etkileri ve motivasyon puan ortalamaları, kaza geçirmeyenlere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Öğrencilerin İnternette bağılyken geçirmiş olduğu kaza çeşidi ve internet bağımlılığı puan ortalamaları karşılaştırıldığında; şiddetli istek, motivasyon ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. Bu farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere PostHoc testi uygulanmıştır. Trafik kazası geçirenlerin şiddetli istek puan ortalamaları, vücudunu bir yere çarpan ve düşenlerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Vücudunu bir yere çarpan öğrencilerde motivasyon puan ortalaması, düşen ve trafik kazası geçirenlerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Vücudunu bir yere çapan öğrencilerde ise internet bağımlılığı genel puan ortalamaları, düşenlere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Öğrencilerin interneti en çok nerede kullanıldığı ve internet bağımlılığı karşılaştırıldığında; internet kullanım sıklığı, tanı, yaşam üzerine etkileri, şiddetli istek, motivasyon ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. Bu farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere PostHoc testi uygulanmıştır. İnternet kullanım sıklığı, tanı ve şiddetli istek puan ortalamaları interneti odasında tek başına ve her yerde kullanan öğrencilerde, interneti ailesinin yanında kullanan öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Yaşam üzerine etkileri, motivasyon ve internet bağımlılığı genel puan ortalamalarında interneti odasında tek başına kullanan öğrencilerde, interneti her yerde ve ailesinin yanında kullanan öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

5. TARTIŞMA

Bu bölüm araştırma bulguları doğrultusunda;

- Öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri, internet kullanım ve İnternet kullanımına bağlı sağlık sorunlarına ait bulguların tartışılması;
- Öğrencilerin internet bağımlılığı puan ortalamalarına ait bulguların tartışılması;
- Öğrencilerin internet bağımlılığı puanlarının tanımlayıcı özellikleri ve internet kullanım özelliklerine ait bulguların tartışılması olmak üzere üç bölümde tartışılmıştır.

Öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri, internet kullanım ve İnternet kullanımına bağlı sağlık sorunlarına ait bulguların tartışılması

Ergenlerde internet kullanımının fiziksel, sosyal, psikolojik ve davranışsal sağlık sorunlarına neden olduğu bilinmektedir ⁽⁷⁴⁾.

Öğrencilerin internette vakit geçirirken yaşadıkları sağlık sorunları; %20,2'sinin sıklıkla gözlerinde yanma, sulanma, kızarıklık; %24,3' ünün ara sıra kaslarda ağrı ya da sertleşme; %19,8'inin sıklıkla uyku saatlerinde azalma ve %14,9'unun ara sıra öğün atlama olduğu belirlenmiştir. Ülgen'in ⁽⁷⁵⁾ yapmış olduğu çalışmada patolojik internet kullanımı (PIK) grubunda; uyku sorunu, ana öğün atlama ve tuvalet alışkanlığının düzensizliği gibi sorunlar olduğu görülmüştür. Gür ve arkadaşlarının ⁽⁷⁶⁾ yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin; %42'si uyku problemi yaşadığı, %23'ü öğün atladığı, %25,1'i bilgisayar başındayken sırt, boyun, kol vb. ağrı yaşadığı, %33,6'sı uzun süre bilgisayar kullanıcısı olduğundan göz sağlığı ile ilgili sorunlar yaşadıkları görülmüştür.

Bu çalışmada öğrencilerin internet kullanım özelliklerine bakıldığında %35,2'si internete bağımlı olduğunu düşündüğünü, %55,9'u evde internete girdiğini ve %46,5'i 2-3saat kullandığını belirtmiştir. Bayhan'ın ⁽⁷⁷⁾ lise öğrencilerinde yapmış olduğu çalışmada örnekleminin %18'i kendisinin internet bağımlısı olduğunu

düşündüğü, %44'ü evinde internet kullandığı ve % 31'i 2-3 saat internette girdiği belirtilmiştir.

Öğrencilerin internet bağımlılığı puan ortalamalarına ait bulguların tartışılması

İnternet bağımlılığı genel puan ortalaması 1,628 bulunmuştur. BAPİNT ölçeği puanlamasına göre en düşük 0 en yüksek 4 puan alınabilmektedir.

Öğrencilerin internet bağımlılığı puanlarının tanımlayıcı özellikleri ve internet kullanım özelliklerine ait bulguların tartışılması

Çalışmamızda öğrencilerin sınıf düzeyine göre internet bağımlılığı karşılaştırılmasında internet kullanım sıklığı, tanı, yaşam üzerine etkileri ve şiddetli istek puan ortalamaları arasında anlamlı fark belirlenmiştir. İnternet kullanım sıklığı puan ortalamaları 12.sınıflarda, 9, 10 ve 11.sınıflara göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Tanı puan ortalamaları 11 ve 12.sınıflarda, 10.sınıflara göre puan ortalamaları yüksek bulunmuştur. İnternet kullanım sıklığı ve tanı puan ortalamalarının yüksek bulunmasının üniversiteye hazırlık durumundan dolayı öğrencilerin aile denetiminden uzaklaşmasından kaynaklı olabilir. Baykan⁽⁷⁸⁾ yapmış olduğu çalışmada 12.sınıflarda internet kullanım sıklığı yüksek bulunmuştur. Bu çalışmayla örtüşmektedir. Yaşam üzerine etkileri puan ortalamaları 9 ve 10.sınıflarda, 11.sınıflardan anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Şiddetli istek puan ortalamaları 9.sınıflarda, 10 ve 12.sınıflardan anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. 9 sınıflarda yüksek bulunmasının sebebi yeni bir sosyal çevre kazanılması, dışlanma duygusu, arkadaş sayısında azalma, internette paylaşımların artması, kendini bir yere ait hissetmeme ve ergenliğin vermiş olduğu keşif duygusundan kaynaklı olabilir. Yılmaz'ın⁽⁷⁹⁾ liselerde yapmış olduğu çalışmada 9.sınıfın bağımlılık puanı yüksek bulunmuştur. Bu araştırmanın sonucuyla örtüşmektedir.

Cinsiyete göre internet bağımlılığı karşılaştırıldığında İnternet kullanım sıklığı, tanı ve yaşam üzerine etkileri puan ortalamaları arasında anlamlı fark belirlenmiştir. İnternet kullanım sıklığı ve tanı puan ortalamaları kız öğrencilerin erkek öğrencilerden yüksek bulunmuştur. Kız öğrencilerde internet kullanım sıklığı ve tanı puan ortalamalarının yüksek çıkmasının sebebi çalışma grubundaki kız öğrencilerin yatılı yurttan kalması ve sürekli aileleriyle ve sosyal çevreleriyle iletişim sağlamak için teknoloji araçlarını kullanılması olabilir. Ayrıca kızların ergenlik

dönemindeki görünümleri üzerindeki ilgilerinin artmış olması ve daha güzel görünmek için sosyal medyayı kullanmaları buna yol açmış olabilir. Yaşam üzerine etkileri puan ortalamaları erkek öğrencilerde kız öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Erkekler kız öğrencilere göre sosyal ilişkilerde ve yaşamsal faaliyetleri planlamada daha az yeterlilik sağlamaktadırlar. Turan⁽⁸⁰⁾, Doğan'ın⁽⁸¹⁾ ve Gökçearslan⁽⁸²⁾ yapmış oldukları araştırmalarda bu araştırma bulgusuyla örtüşmektedir.

Öğrencilerin ailelerinin ortalama aylık gelirlerine göre internet bağımlılığı karşılaştırıldığında internet kullanım sıklığı, tanı, yaşam üzerine etkileri, şiddetli istek, motivasyon ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark belirlenmiştir. İnternet bağımlılığı genel puan ortalamaları orta gelirli ailelerdeki öğrencilerde, düşük ve yüksek gelirli ailelerdeki öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. İnternetin düşük maliyetli olmasından dolayı diğer aktivitelerdeki maliyetlerinde yüksek olması durumu öğrencileri de internetteki aktivitelerle yönlendirmiş olabilir. Ailenin gelir durumu kadar gider durumunu da önemlidir. Yüksek ve orta gelirli aileler internet kullanım araçlarına daha fazla sahip olduklarından düşük gelirli ailerdeki öğrencilerde bu olanaklar kısıtlı olabileceğinden araştırma bulguları bu şekilde çıkmış olabilir. Sevindik⁽⁸³⁾ üniversite öğrencilerde yapmış olduğu çalışmada gelir düzeyi arttıkça internet bağımlılığının arttığı belirlenmiştir.

Yaşamının çoğunu geçirdiği yere göre internet bağımlılığı karşılaştırıldığında şiddetli istek puan ortalamaları arasında anlamlı fark belirlenmiştir. Şiddetli istek puan ortalamalarının yaşamının çoğunu şehirde geçiren öğrencilerde, köy-kasabasında geçiren öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu tespit edilmiştir. Şehirde yaşayan ergenlerde interneti kullanımını anımsatan etkileşimlerin fazla olması (reklam panoları, internet kaynaklı reklamlar, internet kafelerin varlığı, internet bağlantılı kafe ve mekanların varlığı vb.) yüksek çıkmış olabilir. Baykan'ın⁽⁷⁸⁾ yapmış olduğu çalışmada internet bağımlılığında yaşanan yerin öneminin olmadığı belirlenmiştir.

Babanın öğrenim durumuna göre İnternet bağımlılığı karşılaştırıldığında internet kullanım sıklığı, tanı, şiddetli istek, motivasyon ve internet bağımlılığı genel

puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark olduğu belirlenmiştir. Babalarının öğrenim durumu ilkokul ortaokul olan öğrenciler, daha yüksek seviyede olan öğrenciler göre ölçeğin tüm alt gruplarından ve total bağımlılık puanından yüksek puanlar almışlardır. Bu bulgu oldukça önemlidir. Baba evde otorite figürüdür, öğrenim seviyesinin düşmesi ergen üzerindeki denetiminde ve yönlendirilmesinde eksikliğe yol açmış olabilir. Ayrıca babaların öğrenim seviyesinin düşük olması teknolojik aletlerin ve internet kullanımı konusunda yeterli bilince sahip olmamasından kaynaklı olabilir. Bu da ergenin kontrolsüz internet kullanımına yol açmış olabilir. Babanın öğrenim durumu arttıkça ailenin bilinçli olmasından kaynaklı ergenlerin internet kullanımına yasaklar konulmuş olabilir. Gökçearslan⁽⁸²⁾ öğrenciler üzerinde yapmış olduğu çalışmada baba öğrenim durumunun internet bağımlılığında anlamlı olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Annenin öğrenim durumuna göre internet bağımlılığı karşılaştırıldığında; tanı, yaşam üzerine etkileri, şiddetli istek, motivasyon ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark belirlenmiştir. Anne öğrenim durumu ilkokul-ortaokul olanların tanı puanları, diğer öğrenim durumundaki annelerden yüksek bulunmuştur. Annenin öğrenim düzeyinin düşük olması ergenlerin bilinçli bir şekilde internet kullanımını takip edememesi, kural koyamaması ve ders çalıştığını düşünmesinden kaynaklı olabilir. Anne öğrenim durumu lisans olanların yaşam üzerine etkileri puan ortalamaları diğer öğrenim durumundaki annelerden yüksek bulunmuştur. Anne öğrenim düzeyi yükseldikçe çocuklarına sağladıkları bilgi teknolojileri imkanları artabilir. Bunun yanı sıra anneleri çalışıyor olabileceğinden çocuklar üzerindeki gözlem ve denetimleri azalmış olabilir. Anne öğrenim durumu okur yazar olanlardan daha yüksek öğrenim seviyesindeki annelere sahip çocuklarda şiddetli istek, motivasyon ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları, daha yüksek bulunmuştur. Annenin öğrenim düzeyi arttıkça farkındalığının yüksek olması beklenmektedir. Bu doğrultuda araştırmamızda annelerin internet kullanımı konusunda kural koyma, otorite sağlama gibi davranışları sorgulanmamasına rağmen sonuçların bunla ilişkili olabileceği düşünülmüştür. Çevik⁽⁸⁾ yapmış olduğu çalışmada anne öğrenim düzeyinin artması durumunda internet bağımlılığının arttığını bulmuştur. Gökçearslan'ın⁽⁸³⁾ öğrenciler

üzerinde yapmış olduğu çalışmada anne öğrenim durumunun internet bağımlılığına etkisi olmadığını belirlenmiştir.

Okul dışındaki zamanlarda en çok yapılan aktivitelere göre internet bağımlılığı karşılaştırıldığında tanı, yaşam üzerine etkileri, şiddetli istek ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark belirlenmiştir. Okul dışındaki zamanlarda en çok internette dolaşan ve oyun oynayan öğrencilerin tanı puan ortalamaları, ailesi ve arkadaşlarıyla zaman geçiren ve televizyon izleyen öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Okul dışı zamanlarda en çok internette dolaşan ve oyun oynayan öğrencilerin yaşam üzerine etkileri puan ortalamaları, ailesiyle ve arkadaşlarıyla zaman geçiren, ders çalışan ve televizyon izleyen öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. İnternette dolaşan ve oyun oynayan öğrencilerin şiddetli istek ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları, ailesiyle ve arkadaşlarıyla zaman geçiren, televizyon izleyen ve ders çalışan öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Bu sonuçların ortaya çıkmasında; ergenlerin internette oyun oynamasına sınır getirilmemesi, ailenin öğrenim durumu ve ekonomik durumu etkili olabilir. Arkadaşlarıyla oyun oynayanlarda ise rekabet, kazanmadan kaynaklı haz duygusu etkili olmuş olabilir. Yılmaz'ın⁽⁷⁹⁾ yapmış olduğu çalışmada da ergenlerde oyun oynayanlarda internet bağımlılığı daha yüksek bulunmuştur. Karaman⁽⁸⁵⁾ üniversite öğrencilerinde yapmış olduğu çalışmada erkek öğrencilerin daha çok internette oyun oynadığını belirlemiştir. Balcı'nın⁽⁸⁶⁾ üniversite öğrencilerinde yapmış olduğu çalışmada da internette online oyun oynayanların internet bağımlılığı yüksek bulunmuştur.

Aile içi ilişkilerine göre internet bağımlılığı karşılaştırıldığında; internet kullanım sıklığı, yaşam üzerine etkileri, şiddetli istek ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark belirlenmiştir. Aile içi ilişkilerinde sorun olan ve aile içi ilişkiyi geçimsiz olarak belirten öğrencilerde İnternet kullanım sıklığı, yaşam üzerine etkileri, şiddetli istek ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları, aile içi ilişkileri disipline dayalı ve kurallı – karşılıklı hoşgörü- saygılı olan öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek çıkmıştır. Aile içi ilişkilerin sorunlu olması bireylerin birbirinden uzaklaşmasına ve sorunlardan uzaklaşmak için farklı yöntemlere başvurmalarına yol açabilir. Günümüzde internet erişimi sayesinde

bireyler farklı platformlarda dolaşarak sorunlardan uzaklaşmayı tercih edebilirler. Kısa vadede etkili görünen bu yöntem zamanla problemlili hale dönüşebilir. Baykan'ın⁽⁷⁸⁾ ergenler üzerine yapmış olduğu çalışmada da aile içi ilişkisi sorunlu olanlarda internet bağımlılığı yüksek bulunmuştur. Ayas'ın⁽⁸⁷⁾ yapmış olduğu çalışmada da İhmalkar aile tutumuna sahip ailelerin çocuklarında internet bağımlılığı yüksek belirlenmiştir. Bayraktutan'ın⁽⁸⁸⁾ çalışmasında da aile ilişkilerinin kötü olduğunu belirten bireylerin internet bağımlılığı yüksek bulunmuştur.

Arkadaşlarla görüşme şekline göre internet bağımlılığı karşılaştırıldığında; yaşam üzerine etkileri, şiddetli istek ve motivasyon puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark belirlenmiştir. Arkadaşlarıyla en çok internet ortamında görüşen öğrencilerin yaşam üzerine etkileri puan ortalamaları, okul dışında bir araya gelerek ve sadece okul ortamında görüşen öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Bu durum öğrencilerin sosyal aktiviteler yerine arkadaşlarıyla internetteki aktiviteleri seçmesinden (internette oyun oynama, farklı sitelerde vakit geçirme) kaynaklı olabilir. Arkadaşlarıyla en çok okul dışında bir araya gelerek görüşen öğrencilerde şiddetli istek ve motivasyon puan ortalamaları, internet ortamında ve sadece okul ortamında görüşen öğrencilerden yüksek bulunmuştur. Bu yaş grubu ergenler bir araya geldiğinde internet ortamında oyun oynamayı tercih etmiş olabilirler ve bu durum motivasyon, şiddetli isteği arttırmış olabilir. Motivasyon bırakma isteğini işaret etmektedir. Çevrenin-ailenin uzun süre internete bağlı olduğu konusunda verildiği uyarılar ergenin internete daha az bağlanması gerektiğini düşündürmüş olabilir. Ayrıca bu uyarılar ergende internet bağımlılığına yönelik öz farkındalık yaratmış olabilir.

Fiziksel görünümünü algılama ve internet bağımlılığı karşılaştırıldığında; fiziksel görünümünü çekici bulan, çekici bulmayan ve orta düzeyde çekici bulanlar arasında tanı, yaşam üzerine etkileri, şiddetli istek, motivasyon ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde farklı belirlenmiştir. Fiziksel görünümünü çekici bulmayanların tanı puan ortalamaları çekici bulanlardan anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Fiziksel görünümünü çekici bulanların yaşam üzerine etkileri, şiddetli istek, motivasyon ve internet bağımlılık genel puan ortalamaları fiziksel görünümünü çekici bulmayanlara göre anlamlı düzeyde

yüksek bulunmuştur. Ergenlik döneminde gençler bedensel görünümüne daha fazla yoğunlaşmaktadırlar. Sosyal çevresi de bu konuya önem vermektedir. Bu durumun etkisi altında fiziksel görünümünü çekici bulmayan ergenlerin sosyal çevreden uzaklaşarak sanal ortamlarda vakit geçirmesi ve arkadaşlık etmesi internet bağımlılığına bir neden olabilir. Kendilerini çekici bulan ergenlerinde sosyal ağlarda görsel unsurlar üzerinden etkileşimde olmaları ve fazla zaman geçirmeleri yaşam üzerine etkileri, şiddetli istek, motivasyon ve internet bağımlılık genel puanlarında artışa neden olmuş olabilir.

İnternete bağımlı olduğunu düşünen ve düşünmeyenlerin internet bağımlılığı karşılaştırıldığında; internet kullanım sıklığı, tanı, yaşam üzerine etkileri, şiddetli istek, motivasyon ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. İnternete bağımlı olduğunu düşünen öğrencilerin puan ortalamaları, internete bağımlı olduğunu düşünmeyenlere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. İnternete bağımlı olduğunu düşünen öğrencilerin bağımlılık puanlarının yüksek olması oldukça anlamlıdır. Bu durum ergenlerin iç görüye ve objektif değerlendirmeye sahip olduklarını göstermektedir. Bu durum aynı zamanda bağımlılık ile ilgili yapılacak sorunu çözümleyici çalışmalarda ergenin kabulünü de sağlayabileceğinin bir göstergesi olabilir. Yapılacak sorun çözümleyici çalışmalarda bu durumunu kabullenen öğrencilere öncelik tanınabilir. Bayhan'ın⁽⁷⁷⁾ yapmış olduğu çalışmada da internette bağımlı olduğunu düşünenlerin oranı (%18) internet bağımlılığı belirlenenlerin oranı (%14) birbirine yakın bulunmuştur. Karaman'ın⁽⁸⁵⁾ yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinde kendisini bağımlı olarak tanımlayan erkek öğrencilerin çoğunlukta olduğunu belirlenmiştir.

İnternete kolay ulaşan ve ulaşmayan öğrencilerin internet bağımlılığı puanları karşılaştırıldığında; internet kullanım sıklığı puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. İnternete kolay ulaşan öğrencilerin, internete zor ulaşan öğrencilere göre internet kullanım sıklığı puan ortalaması anlamlı düzeyde yüksek çıkmıştır. İnternete kolay ulaşması internet kullanım sıklığını arttırmada önemli bir etkidir. Ev, kafe gibi ortamlarda ve cep telefonu gibi araçlarla internet erişiminin artması, internet kullanım sıklığı ve süresini arttırmaktadır.

İnternet kullanım yeri ve internet bağımlılığı puanları karşılaştırıldığında; yaşam üzerine etkileri ve şiddetli istek puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde

fark bulunmuştur. İnternet kullanımını ev ve cep telefonu-tablet ile yapanlarda yaşam üzerine etkileri ve şiddetli istek puan ortalamaları, okulda internete erişenlere göre anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Evde cep telefonu ve tabletle uzun süre internet kullanımını yaşamsal faaliyetlerde (uyku, yeme, tuvalet alışkanlığı, aile içi ilişki, yaşamın anlamı ve arkadaşlık) bozulmalara yol açmış olabilir. Balcı⁽⁸⁶⁾ üniversite öğrencilerinde yapmış olduğu çalışmada evde internete bağlanan öğrencilerin internet bağımlılık düzeyini %26.2 olarak bulmuştur.

Öğrencilerin İnternet kullanım süresinin ve internet bağımlılığı puan ortalamaları karşılaştırıldığında; internet kullanım sıklığı, tanı, yaşam üzerine etkileri, şiddetli istek ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. 5-6 saat internet kullananların internet kullanım sıklığı, tanı, yaşam üzerine etkileri ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları, interneti daha az sürede kullananlardan anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. 4-5 saat kullananların şiddetli istek puan ortalamaları, interneti daha az süre kullananlardan anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Bu araştırmada internete telefonuyla erişim sağlayan ergenlerin oranı %43,9 olarak belirlenmiştir. Bu durum interneti kullanma süresini arttırabilir. Arcan'ın⁽⁸⁹⁾ yapmış olduğu çalışmada her 5 katılımcıdan 4'ünün günlük internet kullanım süresinin 2 saat üzeri olduğu bulunmuştur.

İnterneti hangi sıklıkta kullanıldığı ve internet bağımlılığı puanları karşılaştırıldığında; internet kullanım sıklığı, tanı, yaşam üzerine etkileri, şiddetli istek ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. Haftada 2-3 gün interneti kullananların İnternet kullanım sıklığı, tanı ve yaşam üzerine etkileri puan ortalamaları diğer gruplardan anlamlı derecede düşük bulunmuştur. Haftada 1 gün interneti kullananların şiddetli istek puan ortalamaları diğer gruplardan anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Aile internet kullanımına sınır koymuş olabilir. Haftada 4-6 gün internet kullananların internet bağımlılığı genel puan ortalamaları diğer gruplardan anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Bu sonuç interneti uzun süre kullandığından kaynaklı olabilir. Balcı'nın⁽⁸⁶⁾ yapmış olduğu çalışmada 'haftada 4-5 gün' ve 'haftada her gün düzenli' internet kullananların riskli internet kullanıcısı olarak düşünülebileceği belirtilmiştir.

İnternet kullanımına başlama yaşı ve internet bağımlılığı puanlarının karşılaştırıldığında; yaşam üzerine etkileri ve motivasyon puan ortalamaları arasında

anlamli düzeyde fark bulunmuştur. Yaşam üzerine etkileri puan ortalamaları 4-7 yaştakilerin, 8-10 yaş ve 10 yaş üstü internet kullanmaya başlayanlardan anlamli düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. Motivasyon puan ortalamaları ise 8-10 yaş ve üzeri internet kullanmaya başlayanlarda, 4-7 yaşta internet kullanmaya başlayanlardan anlamli düzeyde yüksek bulunmuştur. Bu bulguya göre 4-7 yaş çocukların otokontrolleri tam gelişmediğinden yaşamsal faaliyetlerde bozulma beklenen bir durumdur. Çocukların mümkün olduğu kadar internetle daha geç yaşlarda tanışması önerilebilir. Öztürk'ün⁽⁹⁰⁾ üniversite öğrencilerinde yapmış olduğu çalışmada internetle tanışma yaşının PİK ölçeğinin bir alt faktörü olan aşırı kullanım alt boyutu ile anlamli ilişki olduğunu ve internetle tanışma yaşı küçüldükçe internetin aşırı kullanımına eğilimin arttığı belirlenmiştir.

İnternet kullanımı ile ilgili ailenin öğrenciye kural koyup koymadığı ve İnternet bağımlılığı puanları karşılaştırıldığında; yaşam üzerine etkileri, şiddetli istek ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları anlamli düzeyde yüksek bulunmuştur. Aileleri kural koyanlarda, kural koymayanlara göre yaşam üzerine etkileri, şiddetli istek ve internet bağımlılığı puan ortalamaları anlamli düzeyde yüksek bulunmuştur. Bu sonuç ailelerin internet bağımlılığı belirtisi gösteren çocuklarına kural koymalarıyla ilişkisi olabilir. Yani aile kural koyduğu için ergenler bağımlılık belirtisi göstermez, bağımlılık belirtileri görüldüğü zaman aile kural koymuş olabilir.

İnternet kullanımının okuldaki arkadaşlık ilişkisine zarar verme durumu ve internet bağımlılığı puanları karşılaştırıldığında; internet kullanım sıklığı, tanı, yaşam üzerine etkileri ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları arasında anlamli düzeyde fark bulunmuştur. Okul arkadaşlığına zarar verdiğine inanmayanlarda internet kullanım sıklığı, tanı, yaşam üzerine etkileri ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları anlamli düzeyde yüksek bulunmuştur. Genel anlamda bağımlı olduğuna inanların/düşünenlerin oranı inanmayan/düşünmeyenlerden daha düşüktür. Bağımlı bireyler, bağımlılık süreci içinde kendilerine ve çevrelerine verdikleri zararın pek farkına varmazlar. Bu araştırmada da bağımlılık belirtileri veren ergenler okuldaki arkadaşlık ilişkilerinin zarar gördüğüne inanmamaktadırlar. Ayrıca zarar verdiğine inanmayanların arkadaşlık çevresi de bu gruptan oluşabilir.

İnternette bağılyken kaza geçirme durumu ve internet bağımlılığı puan ortalamaları karşılaştırıldığında; yaşam üzerine etkileri ve motivasyon puan

ortalamları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. İnternette bağılyken kaza geçiren öğrencilerin yaşam üzerine etkileri ve motivasyon puan ortalamaları, kaza geçirmeyenlere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. İnternette bağılyken çevresel uyaranlara duyarlılık azalmaktadır. Bu durum kaza yapma riskini artırmada önemli bir faktör olarak düşünülebilir. Ayrıca bırakma motivasyonunda kaza geçirme durumu etkili olmuş olabilir.

İnternette takılırken geçirmiş olduğu kaza çeşidi ve internet bağımlılığı puan ortalamaları karşılaştırıldığında; şiddetli istek, motivasyon ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. Trafik kazası geçirenlerin şiddetli istek puan ortalamaları, vücudunu bir yere çarpan/düşenlerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Vücudunu bir yere çarpanlarda motivasyon puan ortalaması, düşen ve trafik kazası geçirenlerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Vücudunu bir yere çarpanlarda internet bağımlılığı genel puan ortalamaları, düşenlere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Şiddetli istek bağımlılığın önemli kriterlerinden biridir. Bu örneklem üzerinde %12,8 trafik kazası, %21,8 düşme ve %15 vücudu bir yere çarpma oranlarının yüksekliği internet bağımlılığının gelecekte profesyonellerin üzerinde çalışması gereken önemli bir sorun olacağını göstermektedir.

İnterneti en çok nerede kullanıldığı ve internet bağımlılığı puan ortalamaları karşılaştırıldığında; internet kullanım sıklığı, tanı, yaşam üzerine etkileri, şiddetli istek, motivasyon ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. İnterneti odasında tek başına ve her yerde kullanan öğrencilerin internet kullanım sıklığı, tanı ve şiddetli istek puan ortalamaları, ailesinin yanında kullananlardan anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. İnterneti odasında tek başına kullanan öğrencilerin yaşam üzerine etkileri, motivasyon ve internet bağımlılığı genel puan ortalamaları, her yerde ve ailesinin yanında kullananlardan anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Balcı⁽⁸⁶⁾ üniversite öğrencilerinde yapmış olduğu çalışmada evde yalnız yaşayanların internet bağımlılığını arttırdığını bulmuştur. İnternet erişimi çocuklara sağlanırken ailelerin çok dikkatli olması gerekir, özellikle internet kullanımına ileri yaşta başlatmanın, odasında tek başına uzun süre kullanmasına fırsat vermemenin, internet kullanım

süresine yönelik aile kuralları koymanın ve ebeveyn olarak uygun rol model olmanın önemli olduğu ön görülebilir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1 Sonuçlar

Ergenlerin internet bağımlılığı ve eşlik eden sorunların belirlenmesine yönelik yapılan çalışmada aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

- Öğrencilerin okul dışı zamanlarda %58,6'sı aile ve arkadaşlarıyla zaman geçirdiği, %23,4'ünün internette dolaşip- oyun oynadığı belirlenmiştir.
- Öğrencilerin arkadaşlarıyla görüşme şekli %46,3'ü okul dışında bir araya gelme, %26,7'si internet ortamında gerçekleşmektedir.
- Öğrencilerin internet kullanımına %70,8'i 8 yaş ve üzerinde, %29,2'si ise 4-7 yaş arasında başlamıştır.
- Öğrencilerin internet kullanım amacını %16,6 film izleme, %15,6 sosyal ağlar oluşturmaktadır.
- Öğrencilerin %20,5'i 4-5 saat, %10,4 beş saatten fazla internet kullandıkları belirlenmiştir.
- Öğrencilerin %81,5'i interneti her gün kullanmaktadır.
- Öğrencilerin %55,9'u evde %39,4'ü cep telefonuyla internete erişim sağlamaktadır.
- Öğrencilerin %44,6'sı interneti her yerde, %29,9'u odasında tek başına kullanmaktadır.
- Öğrencilerin %74,6'sı internet kullanımının aile içi ilişkilere zarar verdiğini belirtmiştir.
- Öğrencilerin %49,7'si internete bağlıyken kaza geçirdiğini belirtmiştir.
- Öğrencilerin internette vakit geçirirken yaşadıkları sağlık sorunları; %28,1 ellerde uyuşma, %20,2 gözlerde yanma, %24,3 kaslarda ağrı, %14,8 uyku saatlerinde azalma, %14,9 öğün atlama olarak belirlenmiştir.
- Öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalaması 1,628 bulunmuştur.

- Öğrencilerin internet bağımlılığı sınıf düzeylerine göre değişmektedir. İnternet kullanım sıklığı 12. sınıflarda, tanı puan ortalamaları 11 ve 12.sınıflarda, yaşam üzerine etkileri 9 ve 10.sınıflarda, şiddetli istek 9.sınıflarda anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.
- Öğrencilerin internet bağımlılığı cinsiyete göre değişmektedir. Yaşam üstüne etkileri erkeklerde yüksek iken, kızlarda İnternet kullanım sıklığı ve tanı puan ortalamaları anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.
- Öğrencilerde internet bağımlılığı ailenin gelir durumuyla değişmektedir. Orta gelirli ailelerde anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.
- Şehirde yaşayanlarda şiddetli istek puanları köy ve kasabada yaşayanlara göre daha yüksek bulunmuştur.
- İnternet kullanım süresi günde 5-6 saat olanlarda internet bağımlılık genel puan ortalaması yüksek bulunmuştur.
- İnternet kullanım yaşı 4-7 yaş olanlarda yaşamsal etkilenme daha fazla bulunmuştur.
- İnternet bağımlılığı okul dışı boş zamanlarında internette dolaşan-oyun oynayanlarda anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.
- İnternet kullanımına yönelik kural koyan ailelerdeki çocuklarda kural koymayanlara göre internet bağımlılık genel ortalaması daha yüksek bulunmuştur.
- İnternet kullanımının arkadaşlarla ilişkisine zarar verdiğine inanmayanlarda bağımlılık genel puan ortalaması daha yüksek bulunmuştur.
- İnterneti odasında tek başına kullananlarda internet bağımlılığı genel ortalaması yüksek daha bulunmuştur.

6.2. Öneriler

Ergenler, toplumun yapı taşı olduğundan her alanda desteklenmeli ve sağlıklı olarak topluma kazandırılmalıdır. Bunun için de ergenlerin internet kullanım hakkında bilgi edinmesi, konuyla ilgili uzmanların bu konuyla ilgili araştırmalar yapması uygundur.

Ergenlerde internet bağımlılığı fiziksel, sosyal ve bilişsel sağlıklarına ciddi olarak zarar vermektedir. Konuya yönelik yeterli önlemler alınmazsa gelecekte çok daha ciddi problemlerle karşılaşılabilir.

- İnternet bağımlılığına yönelik koruyucu önlemlerin oluşturulmasında multisektörel ve multidisipliner çalışmalar önemlidir.
- Aileler internet bağımlılığının önlenmesinde önemli bir unsurdur. Çocuklardan önce ebeveynlerin bu konuya yönelik bilgilendirilmesi önemlidir. Aileler internet kullanımına başlama yaşından, süre sınırlamasından, çocuğu sosyal ortamlarla tanıştırmaktan, sağlıklı hobiler edinmesini sağlamaktan ve aile-arkadaşlık ilişkilerini geliştirmekten sorumlu olmalıdırlar.
- Okullarda yöneticiler, öğretmenler, aileler ve ergenler internet bağımlılığı konusunda bilgilendirilmelidirler.
- Okul hemşireleri tarama programları uygulayarak internet bağımlılığı açısından yüksek riskli ve tanı alan çocukları belirlemeli, izlemeli ve aile ile işbirliği içinde ilgili kişi ve kurumlara yönlendirmeli ve işbirliği yapmalıdırlar.
- İnternete bağlı iken yapılan kaza oranlarının yüksek olduğu belirlenmiştir. İleriye yönelik özellikle trafik kazaları araştırılırken veya raporlandırılırken cep telefonu kullanımının olup olmadığının detaylı sorgulanması önerilebilir.
- İleriki araştırmalarda internet bağımlılığını etkileyen faktörler üzerinde kalitatif araştırmalar yapılabilir.
- İnternet bağımlılığına yönelik girişimsel programlar uygulanıp sonuçları değerlendirilebilir.

- İnternet erişimli kafelerde-restoranlarda küçük yaş gruplarına koruyucu olarak sınırlama getirilebilir.
- Sonraki çalışmalarda internette geçirilen sürenin yanı sıra internette en çok ne yaparak zaman geçirdiği sorgulanırsa daha net sonuçlar ortaya konulabilir.
- İnternet bağımlılığının yanında, internetin neden olduğu diğer bağımlılıklar sorgulanabilir(oyun, kumar, alışveriş vb.).
- Okul programlarında sağlık eğitim konuları içerisine internet bağımlılığı konusu eklenebilir.
- Ergenlerdeki internet bağımlılığı konusunda Psikoloji danışma ve rehberlik bölümü, okul hemşiresi, okul yönetimi, aile işbirliği artırılabilir.

KAYNAKLAR

1. Kalkan, M., Kaygusuz, C. (2013). *İnternet Bağımlılığı Sorunlar ve Çözümler*. Ankara: Anı Yayıncılık.
2. Ghassemzadeh, L., Mehrnaz, S., ve Alireza, M. (2008) Prevalence of Internet Addiction and comparison of Internet addicts and non-addicts in Iranian high schools. *Cyberpsychology Behavior*, 11(6), 731-733
3. Cüceloğlu, D. (2004). *İnsan ve Davranışı* (13 baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
4. Wieland, D. (2005). Computer Addiction: Implication for Nursing Psychotherapy Practice. *Perspectives in Psychiatric Care*, 41(4), 153-161.
5. Spear, HJ., Kulbok, P. (2001). Adolescent Health Behaviors and Related Factor: A Review. *Public Health Nursing*, 18(2), 82-93.
6. Uzday, İ.T. (2010). Madde bağımlılığının. *Meslek İçi Sürekli Eğitim Dergisi*, 21 (22), 5.
7. Ögel, K. (2014). *İnternet Bağımlılığı İnternetin Psikolojisini Anlamak ve Bağımlılıkla Başa Çıkmak*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
8. Zorba, E. (2008). Yaşam ve Egzersiz. *Gazi Haber Dergisi*. 9: 44-47.
9. Kulloğlu, C. (2001). *İnternet Kafeler ve İnternet Bağımlılığı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
10. Kennedy, A., Wood, AE., Saxon AJ., Malte, C., Harvey, M., Jurik, J. and others (2008). Quetiapine For the Treatment of Cocaine Dependence: An Open-Label Trial. *Journal Of Clinical Psychopharmacology*. 28(1), 221-224.
11. Monnelly, EP., Ciraulo, DA., Knapp, C., LoCastro, J., Sepulveda, I. (2004). Quetiapine For the Treatment of Alcohol Dependence. *Journal Of Clinical Psychopharmacology*. 24(1), 532-535.
12. Brenner, V. (1997). Psychology of Computer Use: Parameters of Internet Use, Abuse and Addiction: The First 90 days of the Internet Usage Survey. *Psychological Reports*. *Sage Journal*, 80(1), 879-882.
13. Caplan, S.E. (2002). Problematic Internet Use and Psychosocial Well-Being: Development of a Theory based Cognitive-Behavioral

Measurement Instrument Computers in Human Behavior. *Science Journals*. 18(1), 553-575.

14. Chen, X., Li, FH., Long, LL., (2007). Prospective Study on the Relationship Between Social Support and Internet Addiction. *Chinese Mental Journal*, 21(4), 240-243.
15. Chung, HK., Kim, KH. (2004). Internet Addiction, Social Support and Psychological Factors in Adolescents. *Korean Journal Child Health Nursing*, 10(4), 406-412.
16. Davis, R. A., Flett, G., L., Besser, A. (2002). Validation of A New Scale for Measuring Problematic Internet Use: Implication for Pre-Employment Screening. *Cyber Psychology Behavior*, 15(4), 331-347.
17. Huang, R. L., Lu, Z., Liu, J. J., You, Y. M., Pan, Z. Q., Wei, Z. And others (2009). Features and predictors of problematic internet use in Chinese college students. *Behaviour Information Technology*, 28(5), 485-490.
18. Gözen, D., Kurt, A.S. ve Canbulut, N., (2014). “Çağımızın Sağlık Sorunu: Çocuklarda İnternet Bağımlılığı”. *Bağımlılık Dergisi*, 15(1), 34-39.
19. Ünerli, Ö.Ş. ve Tanıdır, C. (2011). “Bir Grup Lise Öğrencisinde İnternet Bağımlılığı Değerlendirmesi: Kesitsel Bir Çalışma”, *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, 24(1), 265-272.
20. Dalbudak, E., Evren, C., Aldemir, S., Coskun, S.K., Ugurlu, H., Yildirim, F.G., (2013) Relationship of internet addiction severity with depression, anxiety, and alexithymia, temperament and character in university students. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 16(4), 272- 278.
21. Young, K., S. (1997). “What makes the internet addictive: potential explanations for pathological internet use”, 105th. Chicago, IL. Annual Conference of the American Psychological Association, 1-15.
22. Beard, K. W., Wolf, E. M. (2001). Modification in the Proposed Diagnostic Criteria for Internet Addiction. *Cyber Psychology and Behavior*. 4(3), 377-380.

23. Goldberg'smassege (1996).Internet AddictionSupportGroup, Is ThereTruth in Jest? John Suler'sThePsychology of Cyberspace. <http://users.rider.edu/~suler/psycyber/supportgp.html> (20.09.2017).
24. Young, K.S. (1996). "Internet addiction: Theemergence of a newclinicaldisorder", *CyberpsycholBehavior*, 1(3), 237-244.
25. Koç, M., (2004). "Gelişim Psikolojisi Açısından Ergenlik Dönemi ve Genel Özellikleri", *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(2), 231-256.
26. Eryılmaz, A., (2009). "Ergenlik Döneminde Stres ve Başa Çıkma", *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 20-37.
27. Dinçel, E., (2006). "Ergenlik Dönemi Gelişimsel Ödevleri ve Psikolojik Problemler", T.C. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
28. Demetrovics, Z., Szeredi, B., Rozsa, S. (2008) Thethree-factor model of Internet addiction: Thedevelopment of theProblematic Internet UseQuestionnaire. *BehavResMethods, Psychonomic Society Journal*, 40(2), 563-74.
29. Ghassemzadeh, L., Mehrnaz, S., Alireza, M. (2008) Prevalence of Internet Addiction and Comparison of Internet AddictsandNon-Addicts in Iranian High Schools. *Cyber Psychology Behavior*, 11(6), 731-733.
30. Deloitte Türkiye, (2016). *Türkiye'de Mobil Kullanıcı Araştırmasının Sonuçları Raporu*.<http://webrazzi.com/2016/> (02.03.2017).
31. Hills, P., Argyle, M. (2003) Uses of the Internet and their relationships with individual differences in personality. *Computers in Human Behavior*, 19(1), 59-70.
32. Çınar, M. (2015) *Ergenlerin problemleri internet kullanım davranışları ile yaşam doyumları arasındaki ilişkinin belirlenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul.
33. Lee, S., Chae, M., A. (2007). Children's Internet use in a familycontext: Influence on family relationships and parental mediation. *Cyberpsychology Behavior*. 10(5), 640-644 .

34. Lou, S. J., Shih, R. C., Liu, H. T., Guo, Y. C., Tseng, K. H. (2010). The influences of the sixth graders 'parents' internet literacy and parentingstyle on internet parenting. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 9(4), 173-184.
35. Morahan-Martin, J., Schumacher, P. (2000). Incidence and correlates of pathological Internet use among college students. *Computers in Human Behavior*. 16, 13-29.
36. Yang, C. K, Choe, B. M., Baity, M., Lee, J. H., Cho, J. S. (2005). SCL 90-R and 16PF profiles of senior high school students with excessive internet use. *Canadian Journal of Psychiatry*, 50(7), 407-414.
37. Seong, K. J., Young, S. H., Yun, J. C. (2008). Internet addiction and psychiatric symptoms among Korean adolescents. *Journal of School Health*, 78(3), 165-171.
38. Young, K., S. (2004). Internet Addiction: A new clinical phenomenon and its consequences. *American Behavioral Scientist*, 48(4), 402-415.
39. Aboujaoude E. (2010) Problematic Internet use: an overview. *World Psychiatry* 9(2),85-90.
40. Bakken, I.J., Wenzel, H.G., Gotestam, K.G., Johansson, A., Qren, A. (2009). Internet addiction among Norwegian adults: A stratified probability sample study. *Scandinavian Journal of Psychology*, 50(2), 121-127.
41. Wang, R., Bianchi, S., M., Raley, S., B. (2005). Teenagers' Internet use and familyrules: A researchnote. *Journal of Marriage and Family*, 67(5), 1249-1258.
42. Şahin, C., Korkmaz, Ö., (2011). "İnternet Bağımlılığı Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması", *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi* 32(1), 101-115.
43. Kuss D., J, Griffiths M., D, Karila L., Billieux, J. (2014) Internet addiction: a systematic review of epidemiological research for the last decade. *Current pharmaceutical design*. 20 (27), 4026-4052.

44. Kubey, R.W, Lavin M. J., Barrows, J. R. (2001). Internet use and collegiate academic performan cedecrements: Early findings. *Journal of Communication*, 51(2), 366-382.
45. Chou, C., Condron, L., Belland, J.C., (2005). “A Review of the Research on Internet Addiction” *Educational Psychology Review*, 17(4), 363-368.
46. Laconi S, Andreoletti A, Chauchard E., and (2016) Problematic Internet use, time spent online and personality traits. *Journal Article*, 42(3), 214-218.
47. Park SK, Kim JY, Cho CB. (2008) Prevalence of Internet addiction and correlations with family factors among South Korean adolescents. *Adolescence, ProQuest*. 43(172), 895-909.
48. Ayas, T. ve Horzum, Milli Eğitim Bakanlığı, (2013). “İlköğretim Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı ve Aile İnternet Tutumu”, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4 (39), 46-57.
49. Block, J.J. (2008) Issuesfor DSM-V: Internet addiction. *The American Journal of Psychiatry*, 165(3), 306-307.
50. Block, J.J. (2008) Issuesfor DSM-V: Internet addiction. *The American Journal of Psychiatry*, 165(3), 306-307.
51. Gökçearslan, Ş., Günbatar, M. S. (2012). “Ortaöğretim Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı”, *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama Dergisi*, 2(2), 10-24.
52. Siomos, K.E., Dafouli, E. D., Braimiotis D., A. (2008) Internet addiction among Greek adolescent students. *Cyber Psychology Behavior*, 11(6), 653-657.
53. Hinic, D., (2011). “Problems With ‘Internet Addiction’ Diagnosis And Classification”, *Psychiatria Danubina*, 23(2), 145–151.
54. Brenner V. (1996) An initialreport on the online assessment of Internet addiction: Thefirst 30 days of the Internet usagesurvey. *Psychological Reports*, 70(), 179-210.
55. Ögel, K., (2012). “İnternet Bağımlılığı: İnternetin Psikolojisini Anlamak ve Bağımlılıkla Başa Çıkmak”, İstanbul,Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

56. Whang, L.S, Lee, S., Chang, G. (2003) Internet over-users' psychological profiles: a behavior sampling analysis on internet addiction. *Cyber Psychology Behavior*, 6 (2), 143-150.
57. Widyanto, L., Mcmurrin, M. (2004). The psychometric properties of the internet addiction test. *Cyber Psychology Behavior*, 7(4), 443-450.
58. Widyanto, L., Griffiths, M. (2006) Internet addiction: a critical review. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 4(1), 31-51.
59. Arısoy, Ö., (2009). "İnternet bağımlılığı ve tedavisi", *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar Dergisi*, 1(1), 55-67.
60. Cao, F., Linyan, S. (2007) Internet addiction among Chinese adolescents: prevalence and psychological features. *Child: Care, Health And Development*, 33(3), 275-281.
61. Carbonell, X., Chamarro, A., Griffiths, M. (2012) Problematic Internet and cell phone use in Spanish teenagers and young students. *Anales de Psicología/Annals of Psychology*, 28(3), 789-796.
62. Aslan, Ü.E., (2010). "Mersin Üniversitesi Öğrencileri Arasında İnternet Bağımlılığının Değerlendirilmesi", Uzmanlık tezi, Mersin Üniversitesi, Mersin.
63. Canan, F. (2010). *Üniversite Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı, Disosiyatif Belirtiler ve Sosyodemografik Özellikler Arasındaki İlişki*. Tıpta Uzmanlık Tezi. Düzce Üniversitesi. Düzce.
64. Üçkardeş, E. (2010). *Mersin Üniversitesi Öğrencileri Arasında İnternet Bağımlılığının Değerlendirilmesi*. Uzmanlık Tezi. Mersin Üniversitesi, Mersin.
65. Gencer H. (2017) *Ortaokul Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı ve Siber Zorbalık Davranışları İle İlişkili Değişkenlerin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
66. Gündüz, Ş. (2008). 'Bilgi Teknolojileri Kullanımı İle Sağlık Sorunları'. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.
67. İnan, A. (2010). 'İlköğretim 2.kademe ve ortaöğretim öğrencilerinde internet bağımlılığı'. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

68. Pain, R., Grundy, S., Gill, S., Towner, E., Sparks, G., Hughes, K. (2005). "Solong as mymobile": Mobilephones, urban life and geographies of young people's safety. *International Journal of Urban and Regional Research*, 29(4), 814-830.
69. Bölükbaş, K. (2003). *İnternet Kafeler ve İnternet Bağımlılığı Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma: Diyarbakır örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Diyarbakır.
70. Muslu, G., K., Bolışık, B. (2009). Çocuk ve Gençlerde İnternet Kullanımı. *TAF Preventive Medicine Bulletin*. 8 (5), 445-450.
71. Yıldırım, A.(2014). İnternetin Görünen Yüzü. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*. 16 (Özel Sayı I), 51-59, 2147 – 7833.
72. Colwell, J., Kato, M. (2003). Investigation of the Relationship Between Social Isolation, Self-esteem, Agression and Computer Game Play in Japanese Adolescents. *Asian Journal of Social Psychology*. 6(2), 149-158.
73. Şahin, Ş., Özçelik, Ç. Ç.(2016) Ergenlik dönemi ve sosyalleşme. *Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi*. 5(1), 42-49.
74. Gününç, S., Kayri, M. (2010). Türkiye de internet bağımlılık profili ve internet bağımlılık ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlilik- güvenirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 39, 220-232.
75. Ülgen, V. (2014). *12-18 yaş arası ergenlerde internet bağımlılığında sosyal karşılıklık ve yordayıcı faktörlerin değerlendirilmesi*. Uzmanlık tezi. Marmara Üniversitesi. İstanbul.
76. Gür, K., Yurt, S., Bulduk, S., Atagöz, S. (2015). Internet addiction and physical and psychosocial behavior problems among rural secondary school student. *Nurs healthb sci*. 17(3), 331-8.
77. Bayhan, V. (2011). Akademik Bilişim '11-XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri' 2-4 Şubat, İnönü Üniversitesi, (s.917-923). Malatya.
78. Baykan, N.(2014)*Anne -Baba Tutumları ile İnternet Bağımlılığı Düzeyi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans tezi. Yeditepe Üniversitesi. İstanbul.

79. Turan, F.(2017)*Ergenlerde İnternet Bağımlılığının Anne Baba Tutumları Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi. İstanbul.
80. Doğan, A. (2013). İnternet Bağımlılığı Yaygınlığı. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
81. Sevindik, F. (2011). *Fırat Üniversitesi Öğrencilerinde Problemlı İnternet Kullanımı ve Sağlıklı Yaşam Biçimi*. Doktora Tezi. İnönü Üniversitesi. Malatya.
82. Gökçearsan, Ş., Günbatır, S., M.(2012). Ortaöğrenim Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı. *Dergi Park Akademik*. 2(2), 10-17.
83. Çevik, B., G. (2010). Ergenlerin Arkadaş Bağılığı ve İnternet Bağımlılığının Cinsiyet, Ebeveyn Tutumu ve Anne Baba Eğitim Düzeylerine göre İncelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 19(3), 225-240.
84. Yılmaz, E., Şahin, Y. L., Haseski, H. İ., Erol, O. (2014) “Lise Öğrencilerinin İnternet Bağımlılık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi: Balıkesir İli Örneğı”. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 133-144.
85. Karaman, K., M., Kurtoglu, M. (2009). Akademik Bilişim '09-XI. Akademik Bilişim Konferansı [Bildiri]. Harran Üniversitesi, Şanlıurfa.
86. Ayas, T., Horzum, B., M. (2013). İlköğretim Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı ve Aile İnternet Tutumu. *Türkiye Psikolojik Danışman ve Rehberlik Dergisi*. 4(39), 46-57.
87. Bayraktutan, F. (2005). *Aile İçi İlişkiler Açısından İnternet Kullanımı*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi. İstanbul.
88. Arcan, K., Yüce, B., Ç. (2016). İnternet Bağımlılığı ve ilişkili Psiko-Sosyal Değişkenler: Aleksitimi Açısından Bir Değerlendirme. *Türk Psikoloji Dergisi*. 31(77), 46-56.
89. Balcı, Ş., Gülnar, B. (2009). Üniversite Öğrencileri Arasında İnternet Bağımlılığı ve İnternet Bağımlılarının Profili. *Journal Of Selcuk Communication*. 6 (1), 5-15.

90. Öztürk, E., Özmen, K., S. (2011). Öğretmen Adayların problemlü İnternet kullanım Davranışlarının, Kişilik Tipi, Utangaçlık ve Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*. 11(4), 1785-1808.

ÖZGEÇMİŞ

ADI-SOYADI: Mehtap YENTÜR

DOĞUM YERİ- TARİHİ: MUŞ – 06.06.1989

EĞİTİMİ

ORTAÖĞRETİM

Bolu Atatürk Lisesi, 2006.

LİSANS

Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimler Fakültesi, Ebelik Bölümü,2013

YÜKSEK LİSANS

Maltepe Üniversitesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim dalı, 2018.

ÇALIŞTIĞI KURUMLAR

Kurum	Görevi	Tarih
Koşuyolu Medipol Hastanesi Yenidoğan Yoğun Bakım servisi	Hemşire	2012-2013
Özel Jinemed Hastanesi Bebek Hemşiresi	Hemşire	2013-2015
Özel Oğuzkaan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	Öğretmen	2015-Halen

EKLER

EK1

Kişisel Bilgi Formu

Size verilen bu form Yüksek Lisans tez çalışması için hazırlanmıştır. Bu formdaki bilgiler sadece araştırmacı tarafından bu tez için kullanılacaktır. Bu çalışmanın amacı, Ergenlerde İnternet Bağımlılığını Etkileyen Faktörlerin ve Eşlik Eden Sorunları Belirlemektir. Çalışma sonuçlarının doğru olabilmesi için lütfen her bir soruyu sizi en iyi tanımlayacak şekilde cevaplandırınız.

Teşekkür ederim.

MEHTAP YENTÜR

Tarih:

1.Kaç yaşınızdasınız?.....

2.Cinsiyetiniz

1) Kız 2) Erkek

3.Aile tipiniz nedir?

1) Çekirdek aile (anne, baba, kardeşten oluşur)
2) Geniş aile (anne, baba, kardeş, büyük baba, büyük anne)

4.Kaç kardeşsiniz?.....

5. Ailenizin ortalama aylık geliri ne kadar?

1) Düşük 1001-3000 TL 2) Orta 3001-5000 TL 3) Yüksek 5001-7000 TL.

6.Yaşamınızı en uzun süre geçirdiğiniz yer

1) Köy- Kasaba-ilçe 2) Şehir il 3) Yurtdışı

7. Babanızın öğrenim durumu nedir?

1) Okur yazar değil 3) Lise mezunu 2) İlkokul/Ortaokul mezunu
4) Lisans mezunu 5) Lisans üstü mezunu

8.Babanız yaşıyor mu?

1) Evet 2) Hayır

9.Annenizin öğrenim durumu nedir?

1) Okur yazar değil 3) Lise mezunu 5) Lisans üstü mezunu
2) İlkokul/Ortaokul mezunu 4) Lisans mezunu

10. Anneniz yaşıyor mu?

- 1) Evet 2) Hayır

11. Okul dışı zamanlarınızda en çok ne yaparsınız?

- 1) Ailemle ve arkadaşarımla zaman geçiririm
2) Televizyon izlerim
3) İnternette dolaşırım, oyun oynarım
4) Ders çalışırım

12. Aşağıdakilerden hangisi aileniz içindeki ilişkileri tanımlamaktadır?

- 1) Karşılıklı hoşgörü, anlayış, sevgi ve saygı
2) Disipline dayalı ve kurallı ilişkiler
3) Geçimsizlik

13. Sosyal açıdan kendinizi nasıl tanımlarsınız?

- 1) Arkadaşlarım arasında sevilen biriyim.
2) Arkadaşlık kurmakta seçici birisiyim.
3) Yalnızlığı tercih ederim.

14. Arkadaşlarınızla en çok nasıl görüşürsünüz?

- 1) Birlikte zaman geçirmek okul dışında bir ortamda bir araya gelerek
2) İnternet ortamında(sosyal medyaoyunvb)
3) Sadece okul ortamında teneffüslerde
4) Spor yaparak

15. İnternete bağımlı olduğunuzu düşünüyor musunuz?

- 1) Evet 2) Hayır

16. İnternete istediğiniz zaman kolaylıkla ulaşabiliyor musunuz?

- 1) Evet 2) Hayır

17. İnternete bağlanma şekliniz nasıldır?(Birden fazla işaretleyebilirsiniz)

- 1) Evde kesintisiz internet bağlantısı var. 2) İnternet erişimli telefonum var.
3) Kişisel bilgisayarım ve WiFi bağlantıları ile 4) İnternet kafeden bağlanıyorum.

18. İnternet kullanım becerinizi 5 üzerinden puanlayınız.

En düşük 1				En yüksek 5
------------	--	--	--	-------------

19. İnterneti nerede/nerelerde kullanıyorsunuz?(Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)

- 1) Ev 2) İnternet Kafe 3) Okul 4) Cep Telefonu/Tablet

20. Hangi sıklıkla internet kullanıyorsunuz?

- 1) Her gün
2) Haftada 1 gün
3) Haftada 2-3 gün
4) Haftada 4-6 gün
5) Hiçbir zaman

21. İnternete ortalama ne kadar bağlı kalıyorsunuz?

- 1) 0-1 saat
2) 2 -3saat
3) 4-5 saat
4) 5-6saat
5) 6 ve üzeri

22.En çok hangi amaçlar için kullanıyorsunuz? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)

- 1) Ödev yapma
- 2) Film izleme
- 3) Araştırma yapma
- 4) Sosyal ağlar (sosyal medya vs)
- 5) Müzik dinleme
- 6) Sohbet (sohbet siteleri)
- 7) Oyun oynama

23.İnterneti kaç yaşınızdan beri kullanıyorsunuz?.....

24.Ailenizde interneti en çok kim/kimler kullanıyor?

- 1) Annem-babam ve ben
- 2) Sadece babam
- 3) Sadece annem
- 4) Sadece ben
- 5) Kardeşlerim
- 6) Ailedeki herkes

25.İnternet kullanımıyla ilgili (süre, kullanım sıklığı vb) ailenizin kuralları var mıdır?

- 1) Evet
- 2) Hayır

26. 25.soruya cevabınız 'Evet 'ise ailenizin konu ile ilgili en çok önemsedığı kural aşağıdakilerden hangisidir?

- 1) İnternetin sadece ödev ve araştırma yapmak amacıyla kullanılması
- 2) İnternette içeriği bilinmeyen ve zararlı olan sitelere girmemek
- 3) İnternetin hafta içi araştırma; hafta sonu oyun-eğlence amacıyla kullanılması
- 4) İnternet kullanımı için süre sınırlamasının getirilmesi
- 5) İnternetin aile üyelerince sırayla kullanılması
- 6)Hafta içi oyun oynamanın yasak olması

27.İnternette uzun süre kalmanın aile içi ilişkilere zarar verdiğine inanıyor musunuz?

- 1) Evet
- 2) Hayır

28. 27.Soruya cevabınız 'Evet 'ise bu zarar/zararların en önemlisi aşağıdakilerden hangisidir?

- 1) Aile içi ilişkilerde iletişim, paylaşım ve birlikte geçirilen zamanın azalması
- 2) İnternetin kullanım süresi ile ilgili anne- baba ile tartışmanın yaşanması
- 3) İnternetteki sert içerikli oyunlardan, görüntülerden vb. etkilenip aile üyelerine yönelik şiddet uygulanması.
- 4) İnternette kurduğu arkadaşlık ilişkilerinden etkilenip aile üyelerine kötü sözle söylenmesi.
- 5) Aile içi ilişkilerde güvensizliğin artması

29. İnternette uzun süre kalmanın okulda arkadaşlarla olan ilişkilere zarar verdiğine inanıyor musunuz?

- 1) Evet
- 2) Hayır

30.29. Soruya cevabınız 'Evet 'ise bu zarar/zararların en önemlisi aşağıdakilerden hangisidir?

- 1) İnternette arkadaşlarla sohbet ederken yüz yüze olunamadığı için çok sık ve kolay kavga edebilme.
- 2) Okul dışı zamanlarda internette çevirim içi olunmadığında arkadaşlar tarafından dışlanma
- 3) İnternette gerçek oyunlar yerine sanal oyunların oynanmasının arkadaşlık ilişkilerini zedelemesi, güvensizlik ortamı oluşturması.
- 4) Arkadaş grubu sohbetlerinde, oyunlardan konuşulması ve bu sohbete ortak olunmadığında dışlanma.
- 5) Arkadaş sayısının azalması.
- 6) Arkadaşlarla yüz yüze görüşmek yerine internetteki sohbet ortamlarından görüşülmesi

31.İnternette ilgili olarak aşağıdaki cümlelerden hangisine katılırsınız?

- 1) İnternet, sınırsız araştırma olanağı sunduğu için her konuda bilgim arttı.
- 2) İnternet sayesinde arkadaş sayım arttı.
- 3) İnternet, yalnızlaşmama ve çevreden soyutlanmama neden oldu.
- 4) İnternette derslerimle ilgili araştırma yapmam ders başarıyı yükseltti.
- 5) İnternette uzun süre geçirmem derslerimde geri kalmama dolayısıyla da öğretmenimle ilişkilerimin bozulmasına yol açtı.

32.İnternette takılırken başınıza bir kaza geldi mi? 'Evet 'ise cevaplayınız 35. Soru cevaplayınız

- 1) Evet
- 2) Hayır

33.Aşağıdaki kaza çeşitlerinden hangisini yaşadınız?

- 1) Trafik kazası geçirdim
- 2) Vücudumun herhangi bir yerini ,herhangi bir yere çarpma
- 3) Düşme

34.İnterneti en çok nerede kullanıyorsunuz?

- 1) Odamda tek başıma başıma
- 2) Ailemin yanında(evde/herhangi bir yerde)
- 3) Arkadaşlarımla beraberken dışarda
- 4) Her yerde

35.İnternet Kullanımına Bağlı Olabilecek Sağlık Sorunları

Aşağıdaki ifadelerden size uygun olanı işaretleyiniz.(Her zaman (5), Çoğu Zaman (4), Sıklıkla (3), Ara Sıra (2) ve Nadiren (1))

Sağlık sorunları	Her zaman	Çoğu zaman	Sıklıkla	Ara sıra	Nadiren
1.İnternette takılırken uyuşukluk hissedersiniz?					
2.İnternette fazla durmaktan dolayı yanma,					
3. İnternette fazla durmaktan kaslarında ağrı yada sertleşme?					
4.internette takılmaktan dolayı uyku sorunu?					
5.Tekrarlayan hareketlerden dolayı?					

36.Sık sık hastalanır mısınız?

1) Evet 2) Hayır

37.Sağlıkla ilgili bir rahatsızlığınız var mı? Varsa yazar mısınız?

1) Evet ..... 2) Hayır

38.Okulda başarılı olduğunuzu düşünüyor musunuz?

1) Başarılı 2) Kısmen Başarılı(Orta) 3) Zayıf/Başarısız

39.Fiziksel özelliklerinizi nasıl değerlendiriyorsunuz?

1) Çekici buluyorum.

2) Çekici bulmuyorum.

3) Orta düzeyde çekici buluyorum.

EK 2

BAPİNT İnternet Bağımlılık Ölçeği

Aşağıdaki sorularda sözü edilen internet kullanımı; iş veya eğitim amaçlı internet kullanımı dışında internet kullanımıyla ilgilidir (örneğin oyun, sosyal medya, e-posta, internet siteleri, sohbet (chat) odaları, forumlar vb).

1.Son 3 ay içinde internette ne kadar zaman geçirdiniz? (İş veya eğitim amaçlı internet kullanımı dışında oyun, sosyal medya gibi internet kullanımı)

Hiç Haftada 1-5 kez veya daha az Günde 1 saatten az Günde 1-3 saat arası

Günde 4-5 saat Günde 6 saat veya daha fazla

SON 3 AY İÇİNDE aşağıdakilerin ne sıklıkta olduğunu belirtiniz

2 İnternette olduğunuz süre zaman içinde giderek arttı mı? (son zamanlarda internette olduğunuz süre eskisinden fazla mı?)

Hiçbir zaman Nadiren Bazen Çoğu zaman Neredeyse her zaman

3 İnternet kullanmaya başladıktan sonra, kullanmayı durdurmakta zorlandığınız oldu mu? (örneğin kısa süre kullanmayı planlayıp uzun süre kullanmak)

Hiçbir zaman Nadiren Bazen Çoğu zaman Neredeyse her zaman

4 İnternette geçirdiğiniz zamanın fazla olduğunu düşündüğünüz oldu mu? (örneğin gününüzün önemli bir kısmının iş veya eğitim dışında internet kullanarak geçmesi gibi)

Hiçbir zaman Nadiren Bazen Çoğu zaman Neredeyse her zaman

5 Kendinizi mutsuz, üzgün veya huzursuz hissettiğiniz için internet kullandığınız oldu mu?

Hiçbir zaman Nadiren Bazen Çoğu zaman Neredeyse her zaman

6 İnternet kullanmak için hayatınızdaki başka etkinliklerden vazgeçtiğiniz oldu mu? (örneğin aile ziyaretleri, hobiler, spor, kitap okumak, sinema vb)

Hiçbir zaman Nadiren Bazen Çoğu zaman Neredeyse her zaman

SON 3 AY İÇİNDE aşağıdakilerin ne sıklıkta olduğunu belirtiniz

7 İnternet kullanmak aile ilişkilerinizi olumsuz yönde etkiledi mi?

Hiçbir zaman Nadiren Bazen Çoğu zaman Neredeyse her zaman

8 İnternet kullanmak eğitim/ iş hayatınızı olumsuz yönde etkiledi mi?

Hiçbir zaman Nadiren Bazen Çoğu zaman Neredeyse her zaman

9 İnternetsiz bir yaşamın size anlamsız, sıkıcı ve boş geldiği oldu mu?

Hiçbir zaman Nadiren Bazen Çoğu zaman Neredeyse her zaman

10 İnternet kullanmak arkadaş veya diğer insanlarla olan ilişkilerinizi olumsuz yönde etkiledi mi? (Örneğin daha az arkadaşla görüşmeye başlamak, arkadaşlarla buluşmamak vb)

Hiçbir zaman Nadiren Bazen Çoğu zaman Neredeyse her zaman

11 İnternette iken acıktığınızı veya susadığınızı veya tuvaletinizin geldiğini veya uykunuzun geldiğini fark etmediğiniz zamanlar oldu mu?

Hiçbir zaman Nadiren Bazen Çoğu zaman Neredeyse her zaman

12 Başkaları ile dışarıda zaman geçirmek yerine internette daha fazla vakit geçirmeyi tercih ettiğiniz oldu mu?

Hiçbir zaman Nadiren Bazen Çoğu zaman Neredeyse her zaman

13 Sabah uyandıığınızda internete girmek ilk aklınıza gelen şey oldu mu?

Hiçbir zaman Nadiren Bazen Çoğu zaman Neredeyse her zaman

14 Aileniz veya çevreniz sizin çok fazla internet kullandığınızdan endişeleniyor mu?

Hiçbir zaman Nadiren Bazen Çoğu zaman Neredeyse her zaman

SON 1 HAFTA İÇİNDE aşağıdakilerin ne sıklıkta olduğunu belirtiniz

15 Ne sıklıkta aklınıza interneti kullanmak ya da internetin keyif verici etkisi geliyor?(örneğin: Günlük işlerinizi yaparken interneti düşünmek, internete girmeyi hayal etmek gibi)

Hiçbir zaman Nadiren Bazen Çoğu zaman Neredeyse her zaman

16 Ne sıklıkta internet kullanmak için kuvvetli bir istek, arzu veya dürtü hissediyorsunuz? (Örneğin: internete girmek için sabırsızlanmak vb)

Hiçbir zaman Nadiren Bazen Çoğu zaman Neredeyse her zaman

17 İnternet kullanmanın sizin için bir sorun olduğunu düşünüyor musunuz?

Hiçbir zaman Nadiren Bazen Çoğu zaman Neredeyse her zaman

18 İnternete ayırdığınız süreyi azaltmayı düşünüyor musunuz?

Hiçbir zaman Nadiren Bazen Çoğu zaman Neredeyse her zaman

**SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
 ARAŞTIRMA VE VASİ ONAM FORMU**

02/11/2016

**BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU
 LÜTFEN BU DÖKÜMANI DİKKATLİCE OKUMAK İÇİN ZAMAN AYIRINIZ**

Sizi Mehtap YENTÜR tarafından yürütülen "Ergenlerde İnternet Bağımlılığı ve Eşlik Eden Sorunların Belirlenmesi" başlıklı **araştırmaya** davet ediyoruz. Bu araştırmaya katılıp katılmama kararını vermeden önce, araştırmanın neden ve nasıl yapılacağını bilmeniz gerekmektedir. Bu nedenle bu formun okunup anlaşılması büyük önem taşımaktadır. Eğer anlayamadığınız ve sizin için açık olmayan şeyler varsa, ya da daha fazla bilgi isterseniz bize sorunuz.

Bu çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Çalışmaya **katılmama** veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmadan **çıkma** hakkında sahipsiniz. **Çalışmayı yanıtlamanız, araştırmaya katılım için onam verdiğiniz** biçiminde yorumlanacaktır. Size verilen **formlardaki** soruları yanıtlarken kimsenin baskısı veya telkini altında olmayın. Bu formlardan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacaktır.

Araştırmayla ilgili bilgiler:

A) Araştırmanın amacı: Bu çalışmada, ergenlerde internet bağımlılığı durumu ve eşlik eden sorunların belirlenmesi amaçlanmıştır

B) Araştırmanın içeriği: Bu araştırma lise öğrencilerinde internet bağımlılık durumunu inceleyecektir. İnternet bağımlılığını azaltan ya da artıran durumların tespitini sağlayacaktır. İnternetin sağlıksız kullanımına yol açan faktörleri belirleyerek bilinçli kullanım için temel bir bilgi sunacaktır.

C) Araştırmanın Nedeni: Bilimsel araştırma Tez çalışması

Çalışmaya Katılım Onayı:

Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya/gönüllüye verilmesi gereken bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları tamamen anladım. **Çalışma hakkında yazılı ve sözlü açıklama aşağıda adı belirtilen araştırmacı tarafından yapıldı, soru sorma ve tartışma imkanı buldum ve tatmin edici yanıtlar aldım. Bana, çalışmanın muhtemel riskleri ve faydaları sözlü olarak da anlatıldı.** Bu çalışmayı istediğim zaman ve herhangi bir neden belirtmek zorunda kalmadan bırakabileceğimi ve bıraktığım takdirde herhangi bir olumsuzluk ile karşılaşmayacağımı anladım. Bu koşullarda söz konusu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcının (Kendi el yazısı ile)

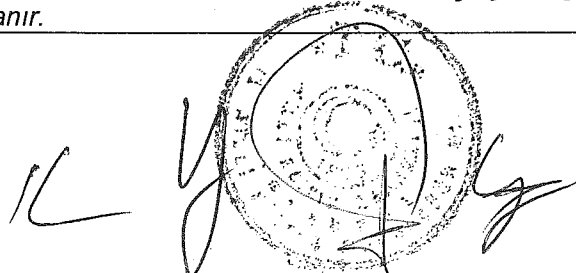
İmzası:

(Varsa) Velayet veya Vesayet Altında Bulunanlar İçin:

Veli veya Vasisinin (kendi el yazısı ile)

İmzası:

Not: Bu form, iki nüsha halinde düzenlenir. Bu nüshalardan biri imza karşılığında gönüllü kişiye verilir, diğeri araştırmacı tarafından saklanır.

Sayı: EKK/2016/10
Konu: Mehtap YENTÜR: YL tez çalışması

04.11.2016

T.C. MALTEPE ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

İlgi: 37387824-302.08.01-82 sayılı 20.10.2016 tarihli yazınız.

İlgi yazınız ekinde sunulan Enstitünüzün Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Programı Tezli Yüksek Lisans öğrencilerinden Mehtap YENTÜR tarafından gönderilen "Ergenlerde İnternet Bağımlılığı ve Eşlik Eden Sorunların Belirlenmesi" konulu tez önerisi ve ölçekleri 04.11.2016 tarihinde incelenerek T.C. Maltepe Üniversitesi Etik Kurul Yönergesinin 6. maddesinde yazılı; "**bilimsel disipline bağlılık, yaşama saygı, zarar vermeme, olası zarar ve riskler konusunda tüm ilgilileri bilgilendirme, insan ve topluma sorumluluk**" gibi ilkelere uygun olduğuna; yayına temel oluşturan araştırmanın tasarım, planlama ve yürütülme aşamalarında katkıda bulunanlara yer verilmesi, eksiksiz ve doğru kaynak gösterilmesi, gereken biçim ve doğrulukta atıflarda bulunulması kaydıyla yapılmasının etik olarak uygun olduğuna; toplantıya katılan üyelerin oybirliği ile karar verilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini saygılarımla arz/rica ederim.

Prof. Dr. Belma AKŞİT
Etik Kurul Başkanı

Prof. Dr. Necla ÖZTÜRK
Üye

Prof. Dr. Nurgün OKTİK
Üye (Katılmadı)

Prof. Dr. Esra SAĞLAM
Üye (Katılmadı)

Prof. Dr. Hacer KARANİSOĞLU
Üye

Doç. Dr. Ebru MENŞÜR ALKOY
Üye (Katılmadı)

Yrd. Doç. Dr. İhsan GÜLAY
Üye (Katılmadı)

Yrd. Doç. Dr. Abbas DÜNDAR
Üye

Yrd. Doç. Dr. Bahadır APAYDIN
Üye

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-44-E.14378781

21.12.2016

Konu: Anket ve Araştırma İzin Talebi

Sayın: Mehtap YENTÜR

- İlgi: a) 07.12.2016 tarihli dilekçeniz.
b) Valilik Makamının 16/12/2016 tarih ve 14200322 sayılı oluru.

"Ergenlerde İnternet Bağımlılığı ve Eşlik Eden Sorunların Belirlenmesi" konulu teziniz hakkındaki ilgi (a) dilekçe ve ekleri ilgi (b) valilik onayı ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve söz konusu talebiniz; bilimsel amaç dışında kullanmaması, **uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının uygulanması**, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılmaması koşuluyla, gerekli duyurunun araştırmacı tarafından yapılması, okul idarecilerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Valilik Onayı doğrultusunda uygulanması ve işlem bittikten sonra 2 (iki) hafta içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini rica ederim.

Harun TÜYSÜZ
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

EK:1- Valilik Onayı
2- Ölçekler